

ТҰРАҚТЫЛЫҚ ТҰҒЫРЫ

Ішкі саясатты жүйелейтін құжат қабылданды

2

Almaty

AQSHAMY

Газет 1988 жылдың 1 шілдесінен бастап шығады | №98 (6660) 7 қараша, жұма, 2025 жыл. | www.aqshamnews.kz

12+

СТРАТЕГИЯЛЫҚ ӘРІПТЕСТІК

АЛМАТЫ мен ШАНХАЙ

екіжақты ынтымақтастық мүмкіндіктерін талқылады

Шанхайда Алматы қаласының әкімі Дархан Сатыбалды мен Шанхай мэрі Гун Чжэн жұмыс бабымен кездесті. Тараптар екі мегаполистің сауда-экономикалық, инвестициялық және мәдени-гуманитарлық өзара іс-қимылының негізгі бағыттарын талқылады.

ФУТБОЛ

«ҚАЙРАТ» ҚАЙСАРЛЫҚ ТАНЫТТЫ

Еуропа төрінде ерлікке пара-пар ойын көрсетті

УЕФА Чемпиондар лигасының топтық кезеңі аясында алматылық «Қайрат» төртінші кездесуін Миланның «Интеріне» қарсы өткізді.

Досбол АТАЖАН

«Джузеппе Меацца» атымен де белгілі «Сан-Сиро» стадионында «Қайрат» пен «Интер» арасындағы ойынды тамашалауға 69 983 жанкүйер жиналды.

Миланда өткен ойында «Қайрат» әдеттегі бастапқы құрамына мәжбүрлі өзгеріс жасады. Команда капитаны Александр Мартыновичтің жарақат алуына байланысты оның орнына 22 жастағы қорғаушы Александр Широбоков шықты. Сондай-ақ, жарақатынан кейін айыққан шабуылшы Эдмилсон команда сапына қосылды. Ал «Интер» көпшілік күткендей алаңға екінші не үшінші құраммен шыққан жоқ. Ойынды алғашқы минуттардан қақпашы Ян Зоммер, қорғаушылар – Стефан де Врей, Карлос Аугусто, жартылай қорғаушылар – Дензел Думфрис, Николо Барелла, шабуылшы әрі команда капитаны Лаутаро Мартинес сынды даңқты футболшылар бастады.

Ойын басталғаннан-ақ алаң иелері белсенділік танытып, басымдылықтарын көрсетті. Матч барысы негізінен италиялық клубтың шабуылдарымен өрбіді. Алматылықтар ара-тұра қарымта шабуылға шығып тұрды. Әсіресе, ширақ әрі жылдам қимылдап, бірнеше рет Ян Зом-

мерді шошыта соққы жасаған Дастан Сәтпаев көзге түсті. Ал «Интер» ойыншылары Темірлан Анарбеков күзеткен қақпаға жиі шабуыл жасап, оның осал тұсын іздеді. Алайда, қазақстандық қақпашы сенімді ойнап, қарсыластың қауіпті соққыларын барынша қайтарды. Тек бірінші тайм аяқталуға таяған ойынның 44-минутында Лаутаро Мартинес есеп ашты – 1:0. Ол айып алаңындағы таласта қарсылас қорғаушыларынан бұрын допқа бірінші жетіп, гол соқты.

Матчтың екінші жартысы италиялық клубтың басымдылығымен басталса да, «Қайрат»

өз мүмкіндігін таба білді. Кездесудің 56-минутында бұрыштамадан әуелете көтерілген допты Офри Арад баспен қақпаға бағыттап, таразы басын теңестірді. Алайда, көп ұзамай 67-минутта «Интер» қорғаушысы Карлос Аугусто алыстан жойқын соққы жасап, өз командасын қайта алға шығарды – 2:1. Бұл нәтиже ойын соңына дейін сақталып, «Интер» өз алаңында жеңіске жетті. Рафаэль Уразбахтин шәкірттері енді келесі ойынды 26 қараша күні даниялық «Копенгагеннің» «Паркен» стадионында өткізеді.

БІЗДІ ӘЛЕУМЕТТІК ЖЕЛІЛЕРДЕН ОҚЫҢЫЗ:

www.aqshamnews.kz

ТҰРАҚТЫЛЫҚ ТҰҒЫРЫ

Ішкі саясатты жүйелейтін құжат қабылданды

2025 жылы 5 қарашада Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Тоқаевтың Жарлығымен «Қазақстан Республикасы ішкі саясатының негізгі қағидаттары, құндылықтары мен бағыттары» атты тұжырымдамалық құжат қабылданды. Бұл құжат ішкі саясаттың не екенін, оның қағидаттары, құндылықтары мен бағыттарын айқындайды. Ол ішкі саясатты жүйелейтін тәуелсіз Қазақстан тарихындағы алғашқы нормативтік-құқық-тық акті. Осы мақалада аталмыш құжат не үшін қажет болды, оның мәні мен маңызына толығырақ тоқталамыз.

2025 жылы 14 наурызда Бұрабайда Ұлттық құрылтайдың төртінші отырысы өтті. Онда Ұлттық құрылтай мүшелері Еділ Жаңбыршин, Айдос Сарым, Никита Шаталов, Гүлмира Илеуова, Андрей Чеботарев, Данияр Әшімбаев, Марат Шибұтов және басқа да азаматтар ішкі саясаттағы шаруаның бәрін жүйелейтін біртұтас тұжырымдамалық құжат қабылдау керек екені туралы ұсыныс айтты. Президент өз сөзінде бұл ұсынысты қолдап, мемлекеттік органдарға Ұлттық құрылтай мүшелерімен бірлесіп осы құжатты дайындауды тапсырды.

Араға 8 ай салып тұжырымдамалық құжат қабылданды. Бұл құжатты қабылдауда қандай қажеттілік болды? Кез келген сала институтциялануы үшін заңнамалық реттеу механизмі қалыптасуы тиіс. Ішкі саясат та мемлекет үшін маңызды сала. Тіпті ең негізгі сала десек те артық емес.

Еліміздің сыртқы саясат тұжырымдамасы бар. Алайда, ішкі саясатты реттеп, жүйелейтін құжат болмады. Сондықтан құжатты қабылдаудағы басты себеп ішкі саясатты жүйелеу болып саналады.

Мақсаты мен қағидаттары

Қазірге дейін ішкі саясатты әркім әртүрлі түсінді. Себебі, оны бір жүйеге келтіретін заңнама болмады.

«Қазақстан Республикасы ішкі саясатының негізгі қағидаттары, құндылықтары мен бағыттары» атты тұжырымдамалық құжатты қабылдау арқылы ортақ түсінік қалыптастыруға әрекет жасалды.

Енді ішкі саясатқа қатысты ортақ түсінік бар. Құжатта оған мынадай анықтама берілген: «Ішкі саясат – елді тұрақты дамыту үшін мемлекеттік институттарды жұмылдыруға және нығайтуға арналған мемлекеттік саясаттың аса маңызды саласы». Яғни мемлекеттік институттардың тиімді жұмыс істеуін қамтамасыз ететін сала. Сондықтан құжат бірінші кезекте мемлекеттік органдарға арналған.

Құжатта ішкі саясаттың мақсаты мен идеясы да айқындалған. Оның мақсаты мемлекеттілігімізді және ел бірлігін нығайту, елді тұрақты дамыту үшін қоғамдық-саяси ахуалдың тұрақтылығын қамтамасыз ету. Ал басты идеясы баршаға бірдей мүмкіндік беретін ашық, қуатты және дамыған ел, жауапты әрі өркениетті қоғам – Әділетті Қазақстанды құру.

Бұл мақсатқа жету үшін келесідей қағидаттар қалыптастырылған:

- «Заң мен тәртіп»;
- «Халық үніне құлақ асатын мемлекет»;
- «Әртүрлі көзқарас – біртұтас ұлт»;
- «Күшті Президент – Ықпалды Парламент – Есеп беретін Үкімет»;
- «Адал азамат»;;
- «Таза Қазақстан».

Құндылықтар негізі

Барлық елде қоғамдық-саяси қатынас белгілі бір құндылықтарға негізделеді. Мысалы, француз ойшылы А. де Токвиль «Америкадағы демократия» атты еңбегін АҚШ-қа сапарынан кейін жазған. Ол сол жаққа барып, қоғамдық қатынас қандай құндылықтарға негізделгенін зерттеген. Зерттеу барысында америкалық қоғам әділдік пен теңдік құндылықтары негізінде өмір сүретінін көрген.

Қазақстанға да ортақ жалпыұлттық құндылықтар қажет. Бұл құндылықтар туралы Президент Ұлттық құрылтай отырыстарында айтып

өткен. Енді олар тұжырымдамалық құжатта ресми бекітілді. Олар төмендегідей:

- Тәуелсіздік пен отаншылдық;
- Бірлік пен ынтымақ;
- Әділдік пен жауапкершілік ;
- Заң мен тәртіп;
- Еңбекқорлық пен кәсіби біліктілік;
- Жасампаздық пен жаңашылдық.

Сондай-ақ, ішкі саясаттың басым бағыттары да айқындалды:

- Қоғамдық диалог;
- Этносаралық қатынас саласындағы саясат;
- Дін саласындағы саясат;
- Мәдени-гуманитарлық саясат;
- Отбасы саясаты;
- Жастар саясаты;
- Ақпарат саясаты.

Бұдан бөлек, елдің өзіне тән ерекшелігін тануға, жалпыұлттық бірегейлігімізді нығайтуға және тарихи-мәдени мұрамызды сақтау мақсатында Ұлттық нышандар бекітілді. **Олар мыналар:**

- Ұлттық ұран – «Алға, Қазақстан!»;
- Ұлттық түстер – аспан түстес көк, алтын сары түс;
- Ұлттық кітап нышаны – Абайдың «Қара сөздері»;
- Ұлттық бірлік нышаны – шаңырақ;
- Ұлттық музыкалық аспап нышаны – домбыра;
- Ұлттық өсімдік нышаны – қызғалдақ;
- Отандық өнім шығарудың ұлттық белгісі – «Қазақстанда жасалған», «Made in Qazaqstan»;
- Ұлттық хэштег – #Qazaqstan, #Kazakhstan.

Осылайша ішкі саясатты жүйелейтін, мемлекеттік институттарды жұмылдыратын, билік пен қоғам арасындағы диалогты айқындайтын құжат қабылданды. Бұл құжат мемлекеттілігімізді нығайтады.

Пердехан ШӘМШИЕВ,
сарапшы.

ПРЕЗИДЕНТ ТАПСЫРМАСЫ

Алматыда ғана емес, еліміз бойынша да өзекті мәселелердің бірі – студенттерге арналған жатақхана тапшылығы. Сол себепті, бұл түйткілді шешу үшін мемлекет тарапынан жан-жақты қолдау көрсетіліп келеді. Өйткені, бүгінде сапалы біліммен қатар, студенттердің жайлы тұрмыс жағдайын қамтамасыз ету – жоғары оқу орындарының басты міндеттерінің бірі.

Осы бағытта еліміздің жетекші оқу орындарының бірі – Азаматтық авиация академиясы студенттері үшін жаңа Студенттер үйі пайдалануға берілді.

Жаңа ғимарат – заманауи талаптарға сай, кең әрі жайлы нысан. Өткен жылы РМҚ «Қазақавиация» балансына тиесілі 7016,09 шаршы метр аумақты қамтитын ғимаратты Академияның меншігіне беру туралы шешім қабылданған болатын. Бұл шешімді Көлік министрлігі, Ғылым және жоғары білім министрлігі, сондай-ақ Алматы қаласы әкімдігі қолдап, ғимаратта ауқымды қайта жаңғырту жұмыстары жүргізілді.

Жаңа Студенттер үйінің басты ерекшелігі – мұнда жастардың жайлы өмір сүруіне және тиімді оқуына бар жағдай жасалған. Кең әрі жарық бөлмелер, оқу және демалыс аймақтары, асүй, кір жуатын бөлмелер, WiFi желісі бар орта қалыптасқан.

Салтанатты ашылу рәсіміне академия басшылығы, оқытушылар, студенттер мен арнайы шақырылған қонақтар қатысты.

Біздің мақсатымыз – студенттеріміздің сапалы білім алып қана қоймай, өздерін қауіпсіз әрі ыңғайлы ортада сезінуі. Бұл жаңа үй олардың академиялық жетістіктеріне де оң әсерін тигізеді деп сенеміз. Алдағы уақытта тағы бір жаңа жатақхананың құрылысы басталмақ, – деді Азаматтық авиация академиясының ректоры Бекен Сейдахметов.

Іс-шара барысында Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрлігінің Жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім комитеті төрағасының орынбасары Ақерке Абылайхан, Қазақстан Республикасы Көлік министрлігінің Азаматтық авиация комитетінің төрайымы Салтанат Еркінқызы, «Қазақавиация» республикалық мемлекеттік кәсіпорнының бас директоры Фаат Богдашкин, сондай-ақ Алматы қаласы Жастар саясаты басқармасы басшысының орынбасары Алмаз Кенесбай сөз сөйлеп, игілікті істің жалғасын табуына тілектестік білдірді.

Олардың айтуынша, жаңа Студенттер үйінің ашылуы – жастардың әлеуметтік-тұрмыстық жағдайын жақсартуға бағытталған маңызды қадам. Жаңа ғимаратта 482 студентке дейін орналасуға мүмкіндік бар. Әсіресе, шалғай өңірлерден келген жастарға басымдық берілмек. Қазірдің өзінде студенттердің бір бөлігі қоныстанып, жаңа үйдің іші жастардың күлкісіне толып үлгерді.

Студенттер өз ризашылығын білдіріп, бұл бастаманы оқу орны тарапынан жасалған үлкен қолдау деп бағалады.

Суреттерді түсірген Самат ҚҰСАЙЫНОВ

МОБИЛЬДІ МЕГАПОЛИС

АЛМАТЫҒА ҚЫС КЕЛДІ

Коммуналдық қызмет күшейтілген жұмыс тәртібіне көшті

Кеше түнде жауған алғашқы қар қаланың қалыпты тіршілігін бір демде өзгертіп жіберді. Таңға қарай көшелер, шатырлар мен ағаш бұтақтары ақ ұлпадан көрпе жамылды. Алматылықтар бұл сәтті қалт жібермей, бірден Instagram, TikTok секілді әлеуметтік желілерге жарыса жүктеп жатты.

Құралай
ИМАНБЕКҚЫЗЫ

ҚАР ТАЗАЛАУ ТӘУЛІК БОЙЫ ЖҮРІП ЖАТЫР

Алматы қаласы әкімдігі баспасөз қызметінің мәліметінше, қар тазалау жұмыстарына 2500-ден астам жұмысшы және 900-ге жуық арнайы техника жұмылдырылған. Тәулік бойы кезекшілік қойылып, көшелер мен жолайрықтарды бақылауда 75 патрульдік бригада тұр. Қажет болған жағдайда қосымша 1000 техника мен 6110 жол жұмысшысы, сондай-ақ тағы мыңға жуық қосымша күш жұмылдыру мүмкіндігі қарастырылған.

Ауыр техникалар магистральдарда қар үйінділерін ысырып жатса, тротуарлар мен аялдамаларда қолдарына күрек пен сыпыртқы ұстаған жұмысшыларды байқауға болады. Әйтсе де, олардың еңбегі көпке байқала бермейді. Бірақ дәл осы қарапайым еңбек адамдары жаяу жүргіншілердің қауіпсіздігін қамтамасыз етеді. Өйткені, олар аулаға кіреберістерді, пандустарды, жаяу өткелдер мен метро кіреберістерін, қоғамдық көлік аялдамаларын жаяу жүріп өздері тазалап жатыр.

– Таңғы сегізде жұмысқа шықтық, сол кезде қар күшейіп тұрған. Барлығымыз учаскелерге бөліндік. Біздің бригада шамамен 20 адамнан тұрады. Әр тазарған жерден кейін басшылыққа фотосурет жіберіп отырамын, – дейді Болат есімді жол жұмысшысы. Ал «Алматы тазалық» мекемесінің Алмалы ауданы бойынша бөлімшесінің арнайы көлік жүргізушісі Базархан Төлегенұлының айтуынша, қысқа дайындық жұмыстары қар жауады деген ақпарат шыққан күннен бастап дайын болған. «Түнгі ауысымда жұмыс істеп жатырмыз. Медеудің жолын тазартып жатырмыз. Түн суық. Қала тұрғындарының қауіпсіздігі үшін жолдар тайғанақ болмасын деп тұз, құм секілді арнайы ұнтақтарды себудеміз. Бұл біздің міндетіміз», – дейді Базархан аға.

Қазір коммуналдық қызметтер көктайғақтың алдын алу үшін көшелерге арнайы қоспалар сеуіп, магистральдар бойымен құм сепкіш техника үздіксіз жүріп өтуде.

Аялдамалар, көпірлер, жаяу жүргінші аймақтары кезекпен тазартылып жатыр.

ЖОЛ ҚОЗҒАЛЫСЫ БАЯУЛАДЫ

Қардың жаууы мен күннің суытуы көлік жүргізушілері үшін қосымша қиындықтар туындатуда. Әсіресе, таңертеңгі және кешкі қарбалас уақытта жолдағы ағын баяулап, жүргізушілер жылдамдықты төмендетуге, арақашықтықты сақтауға, бұрылыстарда сақ болуға мәжбүр. Аяз күшейген күндері қоғамдық көлікпен қатынайтындар да көбейетіні байқалады. Кейбір жүргізушілер қауіптің алдын алу үшін жеке көлігін үйінде қалдыруды жөн көреді.

Алматы қаласы Полиция департаментінің хабарлауынша, кешегі қарлы түнде қала аумағында 17 жол-көлік оқи-

ғасы тіркелген. Осыған байланысты мамандар жүргізушілерге жылдамдықты шектен тыс арттырмауды, көліктер арасындағы қауіпсіз арақашықтықты сақтауды ескертеді. Сондай-ақ, көлік жүргізу тәжірибесі аз «жас» жүргізушілерге ауа райы қолайсыз кезеңде мүмкіндігінше көлік тізгінінен уақытша бас тартуға кеңес береді.

ТАУҒА БАРУДЫ ҚОЯ ТҮРЫҢЫЗ

Алматы қаласының Төтенше жағдайлар департаменті қала тұрғындары мен қонақтарын ауа райының қолайсыздығына байланысты сақтық шараларын күшейтуге шақырды. Ведомство мәліметінше, таулы аймақтарда ауа райы күрт өзгеруі мүмкін. «Қала қонақтары мен туристерге

тауға серуендеуді уақытша тоқтата тұрған жөн. Кешкі уақытқа қалмай, жарық кезінде қайту маңызды. Ауа райы нашарлаған жағдайда кері жолды табу қиынға соғады», делінген хабарламада. Сонымен қатар, құтқарушылар автокөліктерді ағаштардың астына қоймау; әлсіз бекітілген құрылымдар мен баннерлердің жанында тұрмау; жаяу жүргіншілер мен жүргізушілерге жолда аса мұқият болуға шақырады. Мамандар алматылықтарды ауа райы болжамын үнемі бақылап, сақтық шараларын назардан тыс қалдырмауды ескертеді.

ДӨҢГЕЛЕК АЙЫРБАСТАУ: ҰЗЫН-СОНАР КЕЗЕК

Алматыда алғашқы қар түскелі бері шиномонтаж орталықтарында жұмыс қызып тұр. Кейбір бекеттерде 30–40 көлікке дейін кезек байқалады. Механиктер таңнан түнге дейін толассыз еңбек етуде. «Бүгін осы тұрған машиналардың дөңгелегін ауыстырып үлгерсек те жеткілікті. Ертеңге кезекті жазып қоямыз», – дейді қаладағы сервистердің бірі. Уақытпен жарыса жүгіріп жүрген механик Азамат: «Кеше кешке дейін тыныш еді. Таңертең бір-ақ сәтте 20–30 жүргізуші жиналып қалды. Бірі қысқы дөңгелегін әкелген, енді бірі жаңасын сұрап жүр. Кешелі бері таңнан кешке дейін үзіліссіз жұмыс істеп жатырмыз. Клиент көп. Жыл сайын алғашқы қар түскен кезде осылай болады, үйреніп қалдық, – дейді жымиып.

Қолына кофе ұстап кезекте тұрған қала тұрғыны Ринат та өз әсерімен бөлісіп былай деді: «Таңнан бері күтіп тұрмын. Қанша дегенмен, қауіпсіздік бәрінен маңызды. Баға да өсіп кетіпті. Кеше бауырым 7 мың теңгеге ауыстырған, бүгін 8 мың болып тұр», – дейді ол.

БІЛЕ ЖҮРІҢІЗ!

Әкімшілік кодекстің 590-бабының 5-тармағына сәйкес, Қазақстанда 1 желтоқсаннан 1 наурызға дейін жеңіл көліктер қысқы дөңгелекпен жүруге міндетті. Маусымға сәйкес емес шинаны қолданған жүргізушілерге 5 АЕК көлемінде айыппұл салынады. 2025 жылы бұл – 19 660 теңге. Егер бір жыл ішінде қайта бұзылса, айыппұл 20 АЕК-ке дейін (78 640 теңге) өседі.

Жол қозғалысы қауіпсіздігі жөніндегі «Ортақ жол» қауымдастығының президенті, автоэксперт Арсен Шакуовтың айтуынша, жазғы резина минуса жақын ауа райында қатайып, жолмен үйкелісі әлсірейді. «Жазғы шина +7°C температурадан төмендегенде ақ тиімділігін жоғалта бастайды. Оның құрамындағы қоспалар қатайды да, көлік жолда сырғанақ бола түседі. Сондықтан дөңгелек ауыстыруды кешіктіруге болмайды», – дейді маман.

СТРАТЕГИЯЛЫҚ ӘРІПТЕСТІК

АЛМАТЫ мен ШАНХАЙ

екіжақты ынтымақтастық мүмкіндіктерін талқылады

Күралай
ИМАНБЕКҚЫЗЫ

(Басы 1-бетте)

Шанхай мэрі Алматының серіктестікті дамытудағы маңызды торап екенін атады. Ол биыл Шанхайда өткен China International Import Expo халықаралық көрмесіне алматылық кәсіпорындардың қатысуының маңыздылығына тоқталды. Оның айтуынша, Алматы компанияларының өнім ұсынуы ынтымақтастықты тереңдетуге деген қызығушылықтың арта түскенін көрсетеді.

Гун Чжэн сонымен қатар өнеркәсіптік және инновациялық байланысты дамыту қажеттілігіне сенім білдіріп, қалалар арасындағы экономикалық қатынастарды кеңейтуге зор әлеует бар екенін айтты.

Дархан Сатыбалды Қазақстан мен Қытай қарым-қатынасы бұрын-соңды болмаған жаңа, жоғары деңгейге көтерілгенін жеткізді.

«Біз елдеріміздің көшбасшылары арасындағы тығыз саяси диалогты жоғары бағалаймыз. Мемлекет басшысы атап өткендей, Қазақстан мен Қытай арасындағы қатынас достық пен стратегиялық серіктестіктің «алтын отыз жылдығына» қадам басты», – деді шаһар басшысы.

Дархан Сатыбалдының айтуынша, Шанхай – Алматы үшін стратегиялық әріптес қана емес, рухы жақын қала.

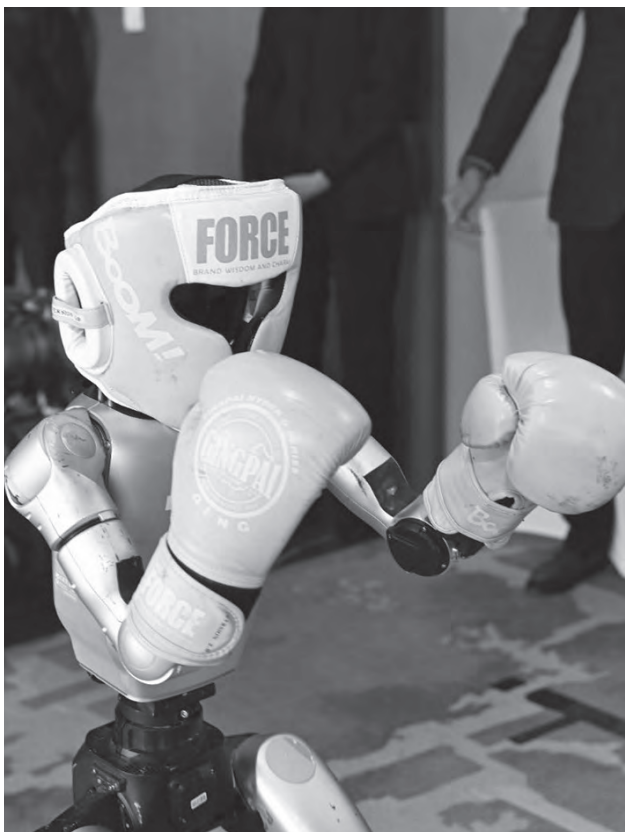
«Алматы мен Шанхай көп жағынан ұқсас: екеуі де елінің экономикалық, инновациялық және туристік орталығы», – деді Алматы қаласының әкімі.

Әкім сондай-ақ, 2025 жылы жазда Алматы мен Шанхайдың ресми түрде бауырлас қалалар мәртебесіне ие болғанын еске салды. Бұл шешім сауда, инвестиция, туризм және білім беру салаларындағы серіктестікті кеңейтуге берік негіз қалады.

Бүгінде Алматы – Қытай бизнесі мен туристері үшін басты тартылыс орталығы. Қалада қытай капиталы бар 5 мыңнан астам компания жұмыс істейді, бұл Қазақстандағы барлық қытай кәсіпорындарының шамамен 70%-ы. 2025 жылдың алғашқы жартыжылдығында Алматы мен Қытай арасындағы тауар айналымы 7 млрд. АҚШ долларынан асып, 20%-ға өсті.

Тараптар серіктестікті одан әрі нығайтуға дайын екенін білдірді. Дархан Сатыбалды Алматы мен Шанхай арасындағы ынтымақтастықтың үш жылдық жоспарын әзірлеуді, сонымен бірге екі қаланың бизнесі арасында тікелей диалог орнату және бірлескен жобаларды жүзеге асыру үшін Алматы–Шанхай іскерлік кеңесін құруды ұсынды.

Айта кетейік, биыл екі қала арасындағы байланысты нығайту аясында China Eastern Airlines әуе компаниясы Алматы–Шанхай тікелей әуе бағытын ашты. Сонымен бірге, туристер легі де өсіп келеді: жыл басынан бері Алматыға келген қытайлық туристер саны 33%-ға артты.

Өндірістік және іскерлік кешенімен танысты

Алматы қаласының әкімі Дархан Сатыбалдының Қытай Халық Республикасына жұмыс сапары аясында Shanghai Overseas Chinese Commercial Center әйгілі қытай компаниясы бас директорының орынбасары Габриэль Рэй Чих Ле Мередитпен кездесті. Келіссөз барысында тараптар құрылыс саласындағы серіктестік болашағын талқылап, ниеттестік жөніндегі алдын ала келісімге қол қойды.

Shanghai Overseas Chinese Commercial Center өкілдері Алматыда құрылыс жобаларын жүзеге асыруға қызығушылық білдірді.

Тараптар Қазақстан мен Қытай арасындағы экономикалық және мәдени байланысты нығайтудың, сондай-ақ тұрақты қалалық серіктестікті дамытудың маңызын жеткізді.

Айта кетейік, Shanghai Overseas Chinese Commercial Center – халықаралық жобаларды қолдауға және іскерлік бастамаларды дамытуға бағытталған кең ауқымды коммерциялық, инвестициялық және консалтингтік қызмет көрсететін ірі іскерлік кешен.

Дархан Сатыбалды қытайлық «Yuexing Group» корпорациясымен серіктестік мүмкіндігін талқылады.

Кездесу барысында Дархан Сатыбалды екі тарап арасындағы өзара іс-қимылдың зор әлеуеті бар екенін атап, корпорацияның Алматыда ауқымды жобаларды жүзеге асыру мүмкіндігін жоғары бағалады.

Жұмыс сапары барысында Қытайдың ең ірі көп-

салалы компанияларының бірі, 1988 жылы Шанхайда құрылған «Yuexing Group» корпорациясының өндірістік және іскерлік кешенімен танысты.

Қытайдың озық жекеменшік компанияларының қатарына кіретін «Yuexing Group» ұлттық нарықтағы ең ірі қатысушылардың бірі. 35 жылдан астам уақыт ішінде компания жиһаз өндірісі, бөлшек сауда, девелопмент, қонақүй бизнесі және басқа да бағыттарды біріктіретін әртараптандырылған бизнес құрылымын қалыптастырған.

Кездесу барысында Дархан Сатыбалды екі тарап арасындағы өзара іс-қимылдың зор әлеуеті бар екенін атап, корпорацияның Алматыда ауқымды жобаларды жүзеге асыру мүмкіндігін жоғары бағалады.

«Алматыда біз өндірісті орналастыруға қажетті барлық инфрақұрылымы бар Индустриялық аймақ бар. Біздің шаһар сіздердің компанияларыңыз үшін Еуразиялық экономикалық одақ нарығына шыға алатын қақпа бола алады», – деді Алматы қаласының әкімі.

Келіссөз қорытындысы бойынша Алматы қаласы әкімдігі мен «Yuexing Group» корпорациясы құрылыс саласындағы ынтымақтастық жөніндегі алдын ала келісімге қол қойды.

Зертхана ашылады

Қытай Халық Республикасына жасаған сапары аясында қала әкімі Дархан Сатыбалды робототехника саласындағы әлемдік көшбасшылардың бірі Uniree Robotics компаниясының басшылығымен кездесті.

Келіссөз нәтижесінде тараптар Алматыда робототехника саласындағы бірлескен зертхана құру жөнінде меморандумға қол қойды. Жаңа орталық мобильді робототехника, автономды навигация және жасанды интеллект технологиясын дамыту мен енгізудің маңызды алаңына айналмақ. Жобаны Алматы қаласы әкімдігі Freedom Holding Corp. компаниясының стратегиялық қолдауымен жүзеге асырады.

Uniree Robotics компаниясы робототехникалық жабдықтардың жаһандық нарығында жетекші орынға ие және мобильді әрі көпфункционалы роботтарды шығаратын ең ірі үш өндірушінің қатарына кіреді. Компания әлемдік төртаяқты роботтар нарығының шамамен 62 пайызын және Азия нарығының 75 пайызынан астамын иеленіп отыр.

Алматы қаласының әкімі Дархан Сатыбалдының айтуынша, зертхананың ашылуы мегаполистің инновациялық экожүйесін қалыптастыру мен жоғары технология саласына инвестиция тарту бағытында маңызды қадам болмақ.

Өз кезегінде Uniree Robotics компаниясының тең құрылтайшысы және атқарушы директоры Чэнь Ли Қазақстанда робототехниканы дамыту ісіне белсенді атсалысуға дайын екенін білдірді.

Айта кетейік, Алматыда ашылатын бірлескен зертхана қаланы цифрландыру стратегиясын жүзеге асырудың, кадрлық және технологиялық әлеуетті арттырудың, сондай-ақ жоғары технологиялық инвестиция тартудың маңызды кезеңі болмақ.

ҚАЛА КЕЛБЕТІ

БІРЛІК БЕКЕМ, БАСТАМА БЕРЕКЕЛІ

Алмалыда әлеуметтік жауапкершілік артып, игілікті істер көбейді

Алматы қаласында Президенттің «Таза Қазақстан» бастамасы аясында абаттандыру мен тазалық жұмыстары белсенді жүргізілуде. Өңірлік коммуникациялар қызметінің алаңында Алмалы ауданының әкімі Арман Шамшин осы бағыттағы жұмыстардың барысы мен нәтижесін баяндады. Оның айтуынша, аулаларды, көшелерді, саябақтар мен қоғамдық кеңістіктерді тазалау – жайлы қалалық ортаны қалыптастырудың маңызды бөлігі.

ҚАЛА ТЫНЫСЫ
АШЫЛА ТҮСТІ

Аудандағы көше-жол желісін санитарлық тазалаумен үш мердігер ұйым айналысады. Қызмет көрсету аумағына ұзындығы 186,6 шақырым және 3,6 млн. шаршы метрді қамтитын 110 көше кіреді. Бұл жұмыстарға 340 жұмысшы мен 162 арнаулы техника жұмылдырылған. Тұрғындардан келіп түсетін өтініштерге жедел әрекет ету үшін тәулік бойы кезекшілік атқаратын үш жедел топ жұмыс істейді.

Ауданда 861 аула аумағы бар. Олар 3 млн. шаршы метрді қамтитын 425 бөлімшеге біріктірілген. Мұнда бес мердігер ұйымның 345 жұмысшысы мен 45 техникасы еңбек етеді. Бұдан бөлек, аудан қарамағында 22 алаңқай, 1 парк, 5 бульвар және 20 жасыл аймақ бар. Бұл аумақтарда күн сайын 113 жұмысшы мен 25 техника қызмет көрсетеді.

«Get Target» ЖШС Назарбаев – Абай – Байзақов – Райымбек аралығында 16 алаңқай, 4 бульвар, 13 жасыл аймақты қамтиды. Ал «Самғау Групп» ЖШС Байзақов – Абай – Сайран – Райымбек аумағында 1 парк, 6 сквер, 1 бульвар және 7 жасыл аймақта жұмыс атқарады.

Жыл басынан бері «Таза Қазақстан» акциясы аясында 62 экологиялық іс-шара өткізіліп, 5350 текше метрден астам қоқыс шығарылды. Сенбіліктерге тұрғындар, депу-

Суреттерді түсірген Самат СЕРІКБАЙҰЛЫ.

таттар, кәсіпкерлер, еріктілер және білім, медицина мекемелерінің ұжымдары белсене қатысты.

ЖАЙЛЫ ӨМІР –
ЖҮЙЕЛІ ІСТІҢ НӘТИЖЕСІ

2025 жылдың 10 айының қорытындысы бойынша Алмалы ауданында абаттандыру, жөндеу және көгалдандыру жұмыстары қарқынды жүрді. «Халық қатысатын бюджет» бағдарламасы аясында ондаған жоба жүзеге асып, 2026 жылға арналған жаңа бастамалар дайындалды. Амангелді Иманов атындағы алаңқайда жөндеу толық аяқталды. Қарасай батыр көшесінің жаяу жүргіншілер бөлігі (Абылай хан даңғылынан Наурызбай батыр көшесіне дейін) абаттандырылды. Қабанбай батыр көшесі мен Астана алаңындағы тротуарлар жаңартылды. Келесі жылы Ғ.Мүсірепов театры алаңы мен «Арбат» аймағын абаттандыру жобасы іске аспақ. Дүйсенов пен Прокофьев көшелерін қайта жаңарту жұмыстары жоспарға енгізілді.

Аудан тұрғындары үшін әлеуметтік маңызы зор жобалардың бірі – «Белсенді ұзақ өмір

сүру» орталығы. Мұнда зейнеткерлер бос уақытын тиімді өткізіп, түрлі үйірмелерге қатыса алады. Көгалдандыру бойынша да ауқымды істер атқарылуда. Назарбаев, Абай, Абылай хан, Сейфуллин, Құрманғазы және басқа көшелер бойына 69 мыңнан астам бұта егілді, 230 ағаш отырғызылып, күзде тағы 140 ағаш егу көзделіп отыр. Биылғы жоспар бойынша 30 мың ағаш орнына 33 мыңнан астам ағаш қырқылып, 3 мың ескі ағаш кесілді. 17 жасыл аймақ пен 8 көше бойына автоматты суару жүйесі орнатылды.

«Халық қатысатын бюджет» аясында 45 жоба жүзеге асырылып, оның 27-сі аулаларды жөндеуге, 18-і көгалдандыру мен қоғамдық кеңістіктерді абаттандыруға бағытталды. Нәтижесінде 33 аула жаңарып, балалар және спорт алаңдары қайта салынды.

МҮМКІНДІГІ МОЛ АУДАН

Инфрақұрылым жаңарту бойынша 2025 жылдың он айында жылу, су, кәріз және электр желілерін жөндеу, жолдар мен тротуарларды жаңарту жұмыстары жүргізілді. Жылу желілерінің тозуы 62%, су жүйелері

73%, кәріз желілері 80%, электр желілері 81% деңгейінде. Осыған байланысты кешенді жаңғырту бағдарламасы жүзеге асуда.

«АлатауЖарықКомпаниясы» 1,2 шақырым электр желісін, «Алматы Су» 3,18 шақырым ауызсу және 10 шақырым кәріз желісін жаңартты. «Алматы жылу жүйесі» 30 мекенжайда 12,3 шақырым жылу желісін жөндеді. 5,8 шақырым болатын 11 көше қайта жаңғыртылып, 180 мекенжайда шұңқырлар қалпына келтірілді. 16 мекенжайда 5,4 км тротуар жөнделіп, 14 көшеде 13,8 км техникалық жолақ салынды.

Жарықтандыру жүйесі де жаңарды. 110 көшеге жаңа шам орнатылып, 3750 жарық құрылғысы мен 48,5 шақырым кабель тартылды. Назарбаев, Абай, Сейфуллин, Төле би және басқа негізгі көшелерде жарық жүйесі жетілдірілді. «Бұл тұрғындар үшін түнгі қозғалысты әлдеқайда қауіпсіз етті», – деді аудан әкімі Арман Шамшин.

САУЛЫҚ САҚШЫЛАРЫ
САПАНЫ АРТТЫРАДЫ

Медицина саласында да ілгерілеу бар. Қазіргі таңда Алмалы ауданында 25 медициналық ұйым жұмыс істейді, оның 12-сі мемлекеттік. 2025 жылы №3 қалалық емхана күрделі жөндеуден өтті, қалалық адам репродукциясы орталығының екі корпусы жаңғыртылды. №1 қалалық перзентханының құрылысы 2025 жылы басталып, 2026 жылы аяқталады. Райымбек даңғылы бойында ерекше қажеттілігі бар азаматтарға арналған спорттық-оңалту орталығы салынып жатыр. Әйтеке би мен Масаншы көшелерінің қиылысында жаңа емхана бой көтермек, ол тәулігіне 500 адам қабылдай алады.

Соңғы жылдары Алмалы ауданы ауқымды өзгерістерге куә болып отыр. Инфрақұрылым жаңарып, жаңа саябақтар мен қоғамдық кеңістіктер ашылды, мектептер мен емханалар салынып жатыр. Әкім Арман Шамшин атап өткендей, басты мақсат – тұрғындар үшін таза, жайлы және қауіпсіз аудан қалыптастыру. Жоспарлы жұмыстар жалғасып, Алмалының жаңарған келбеті қаланың өмір сапасын арттыруда.

ТҰРҒЫН ҮЙ САПАСЫ
АРТАДЫ

Аудан алдағы қысқы маусымға толық дайын. Санитарлық тазалық пен көше күтімін қамтамасыз етуге 20 мердігер ұйым қатысады. Қысқы кезеңде қар тазалау мен көктайғақтың алдын алуға 161 арнаулы техника мен 775 жұмысшы жұмылдырылады. Сонымен қатар, 8 мың тонна тұз және 15 мың тонна құм-ұнтақ қоры жасақталған. «Қыс кезінде тұрғындардың қауіпсіздігі мен ыңғайын қамтамасыз ету үшін көшелер мен аулаларды уақытылы тазалауға баса назар аударамыз. Барлық қызмет тәулік бойы кезекшілік атқарады», – деді Абзал Егембердиев.

«2023–2029 жылдарға арналған тұрғын үй-коммуналдық инфрақұрылымды дамыту тұжырымдамасы» аясында Әуезов ауданында тұрғын үй қоры кезең-кезеңімен жаңартылуда. Ауданда 1917 көппәтерлі тұрғын үй бар, оның 797-сі 1960–1970 жылдары салынған. Биыл қайтарымды негізде 76 үй жөнделді. 28 үйге жаңа лифтер орнатылып, 48 үйде шатыр мен инженерлік желілер ауыстырылды. Инвестиция көлемі – 1,1 млрд. теңге. Сонымен қатар, 37 үйдің қасбеті жаңартылып, 18 ғимарат архитектуралық жарықтандырумен безендірілуде. Бұл жұмыстар ауданның эстетикалық келбетін айтарлықтай жақсартып, тұрғын үй сапасын арттырмақ.

Әуезов ауданы бүгінде Алматының қарқынды дамып келе жатқан өңірлерінің бірі. Жарық шамдар мен абаттанған аулалар, жаңарған мектептер мен емханалар, гүлденген көшелер – осының бәрі аудан тұрғындарының өмір сапасын арттыруға бағытталған. Әкім Абзал Егембердиев атап өткендей, басты мақсат – «жарық, таза әрі қауіпсіз аудан қалыптастыру». Бұл бағыттағы жоспарлы жұмыстар келер жылы да жалғасын табады.

Бетті әзірлеген Ернұр РЫСБАЙ.

ЖАРЫҚ, ТАЗА, ҚАУІПСІЗ

Әуезов аймағы Алматының абаттанған өңіріне айналды

Алматының ең ірі аудандарының бірі – Әуезов ауданында тұрғындар үшін қолайлы орта қалыптастыру жұмыстары жүйелі түрде жүргізілуде. Аудан аумағында абаттандыру, көгалдандыру және санитарлық тазалық бағытында ауқымды шаралар қолға алынған. Өңірлік коммуникациялар қызметінің алаңында аудан әкімі Абзал Егембердиев 2025 жылғы атқарылған жұмыстар мен алдағы жоспарларды баяндады.

ҚУАТ ҮНЕМДЕЙТІН
ШАМДАР ОРНАТЫЛДЫ

Аудан аумағында бұрын жарық мүлде болмаған 81 аумаққа сыртқы жарықтандыру жүйесі орнатылды. Бұл – аудан тұрғындарының қауіпсіздігін арттырып, жайлы өмір сүруіне жол ашқан маңызды қадам.

Жобаны «RKR Group and Co» ЖШС атқарып, қуат үнемдейтін 828 шам орнатты. Оның 507-сі – көше шамы, 321-і – торшерлік шам. Жаңа желінің жалпы ұзындығы 15 шақырымнан асады.

Қазір мердігер ұйым ұсақ кемшіліктерді жойып, жабдықтардың толық жұмыс істеуін тексеріп жатыр. Әсіресе, Саин, Абай, Момышұлы, Төле би, Жандосов және Райымбек даңғылдарының жарықтандырылуына басымдық берілген. Бұл бағыттағы жұмыстар қалалық Қоғамдық кеңістіктерді дамыту басқармасының «қасбеттен қасбетке дейін» қағидаты бойынша жалғасады.

«Жаяу жүргіншілердің қауіпсіздігін қамтамасыз ету мақсатында 203 шамы бар кронштейн орнатылды. Соның арқасында

аудан көшелері жарық әрі қауіпсіз бола түсті», – деді әкім Абзал Егембердиев.

Биыл Әуезов ауданында төрт қоғамдық кеңістік абаттандырылды: «Ақсай-4» және 12-шағынаудандардағы алаңқайлар, «Мамыр-3» пен «Жетісу-3» шағынаудандарындағы жаяу жүргіншілер аймақтары толық жаңартылды. Мұнда балалар және спорт алаңдары, демалыс аймақтары мен жарық жүйесі орнатылды. «Сайран» шағынауданы ерекше назарға алынды. Бұл жерде «қасбеттен қасбетке дейін» қағидаты бойынша 44 тұрғын үй мен олардың аулалары түгел жаңаруда. Қазір жұмыстың 95 пайызы аяқталған. 2026 жылдың екінші тоқсанында Жұбанов көшесін абаттандыру жобасы да іске

қосылады. «Халық қатысатын бюджет» бағдарламасы аясында 30 жоба жүзеге асуда. Оның 22-сі қоғамдық кеңістікті, 8-і аула аумағын абаттандыруға бағытталған. Қараша айының соңына дейін 23 аулада күрделі жөндеу аяқталып, 97 аулада ағымдағы жөндеу жүргізіледі.

Көгалдандыру бойынша да ауқымды жұмыс атқарылуда. Қараша айының соңына дейін магистральды көшелер бойына 35 мыңнан астам бұта мен 400-ге жуық ағаш егіледі. Негізінен Сайын көшесі бойы көгалданады. Жыл басынан бері 41 мың жасыл желек кесіліп, 12 мың ағаш бұталып, 2,5 мыңнан астам ағашты кесу жұмыстары жүргізілді.

БАСПАСӨЗ МӘСЛИХАТЫ

Алматы қаласы әкімдігі салалық ведомстволармен, ғылыми ұйымдармен және қоғам өкілдерімен бірлесе отырып, Баум тоғайын сақтау, қалпына келтіру және абаттандыру бағытында кезең-кезеңімен жұмыстар атқаруда. Жобаның басты мақсаты – аумақтың табиғи келбетін сақтау, жасыл қорды нығайту, тұрғындардың жайлы әрі қауіпсіз демалысын қамтамасыз ету және орман экожүйесіне барынша аз әсер ету. Бұл туралы Алматы қаласы Өңірлік коммуникациялар қызметінің алаңында өткен баспасөз конференциясында тиісті басқармалар мен мекемелердің өкілдері хабарлады.

Ернұр
РЫСБАЙМыңнан астам ағаш
отырғызылады

Баум тоғайы – ерекше қорғалатын табиғи аумақ. Мұнда 104 429 ағаш пен 5081 бұта өседі. Олардың барлығы мемлекеттік орман қорына жатады. Барлық жұмыстар экологиялық талаптарға және ғылыми институттардың ұсынымдарына сәйкес жүргізіліп жатыр. Қоғамдық кеңістіктерді дамыту басқармасының басшысы Батырхан Сүлейменовтің айтуынша, жобаның басты мақсаты – тоғайдың тарихи мәртебесін және қаланың негізгі табиғи нысаны ретіндегі рөлін қалпына келтіру.

«Біздің мақсатымыз – экожүйенің табиғи тепе-теңдігін сақтай отырып, экосаналы мәдениетті дамыту. Қазір бұл аумақ қараусыз қалып, жарықтандыру мен бейнебақылау жүйесі орнатылмаған. Жақын уақытта мұның бәрі іске қосылады. Жоба толықтай жеке инвестиция есебінен жүзеге асырылуда, жергілікті бюджеттен қаржы бөлінген жоқ», – деді ол.

Жоба аясында ағаштарды жаппай кесу көзделмеген. Санитарлық тазалау тек апатты, құраған және адам өміріне қауіпті ағаштарға ғана жүргізіледі. Бұл шаралар орман патологтарының қорытындысына сүйенеді. Сонымен қатар, жасыл қорды жаңарту

бағдарламасы іске асырылып келеді. 2023 жылдан бері 2 мыңнан астам жас ағаш отырғызылған, ал абаттандыру аясында тағы 1000 ағаш егілмек. Батырхан Сүлейменовтің айтуынша, бүгінде абаттандыру жұмыстары жер бедері мен ағаштардың тамыр жүйесіне зиян келтірмей атқарылуда.

«Біз тамыр жүйесіне өте ұқыпты қараймыз. Сол себепті, цемент-бетон бұйымдары, бордюр мен жиектастар қолданылмайды. Жоба аясында бірде-бір ағаш кесілмейді, керісінше, мыңнан астам ағаш отырғызу жоспарланып отыр», – деді ол.

Патруль қызметі күшейтіледі

Алайда, 25-26 қазанға қараған түні «Медеу» мемлекеттік өңірлік табиғи паркінің қызметкерлері бес ағаштың (үйеңкі мен акация) заңсыз кесілгенін және он бір ұсақ-жапырақты қарағаштың діңі араланғанын анықтаған. Оқиға орнынан екі қолара мен бір бензопила табылған. 24 қазанда бұл ағаштардың зақымданбағаны тіркелген болатын. Кезекші инспектор экологиялық полицияға дереу өтініш жолдаған.

Қазанның 25-і күні жасыл аймақтағы бір ағаштың өртену дерегі де тіркелді. Оқиға орнына жедел жеткен «СК Барлас Құрылыс» компаниясының қызметкерлері өртті дереу

сөндірген. Сараптама нәтижесі кесілген ағаштардың жаңадан оталғанын және олардың мереке күндері белгісіз тұлғалар тарапынан отын дайындау мақсатында кесілгенін анықтады.

Демеуші және мердігер ұйымның ағаш кесуге қатысы жоқ. Керісінше, олар өз тарапынан экологиялық полицияға шағым түсірген. Мердігер ұйым шағын сәулеттік нысандарды тек жасыл желек жоқ жерлерге ғана орнатып келеді. Осындай құқықбұзушылықтардың алдын алу мақсатында тоғай аумағында патруль қызметі күшейтіледі. Қосымша бейнебақылау камералары орнатылады, сондай-ақ учаскелік полиция инспекторы түсіндіру және профилактикалық жұмыстар жүргізеді.

Абаттандыру жұмыстары табиғи экожүйені қалпына келтіруге, қауіпсіздікті арттыруға және тұрғындарға қолайлы демалыс аймағын құруға бағытталған. Барлық жұмыс ауыр техникасыз және бетон жамылғысыз жүзеге асырылады. Жоба аясында қауіпсіз экожолдар, тыныш демалыс аймақтары, балалар алаңдары, жарықтандыру жүйесі, бейнебақылау камералары мен полиция бекеттері орнатылады.

«Жоспар бойынша 360 градусқа шолу жасайтын 78 камера орнатылады. Дегенмен, тұрғындардың ұсыныстарын

ескере отырып, қазір полиция департаментінің мамандарымен бірге камера санын көбейту мәселесі қарастырылып жатыр. Нақты шешім алдағы күндері қабылданады», деді Bazis-A Софт компаниясының вице-президенті, жобаның кураторы Ғалым Тілемісов.

Табиғатты бүлдірсең,
заң алдында жауап бересің!

Барлық шешім Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті мен Орман шаруашылығы ғылыми-инновациялық институтының зерттеулеріне сүйене отырып қабылдануда. Жоба жеке инвестициялар есебінен қаржыландырылады. Ағаш отырғызу жұмыстары волонтерлер мен демеушілердің қолдауымен жүзеге асырылады.

Жұмыстар 2025 жылдың күзінде басталып, 2026 жылдың мамыр айында аяқталуы жоспарланған. Тоғайдың жағдайы тұрақты түрде «Медеу» табиғи саябағының қызметкерлері тарапынан бақылауда болады. Қала билігі тұрғындармен және БАҚ-пен ашық диалог орнатып, барлық шешімдердің жария әрі айқын болуын қамтамасыз етеді. Баум тоғайы табиғи аймақ ретінде сақталды. Негізгі мақсат – бірегей экожүйені қорғау, қауіпсіздікті арттыру және қала тұрғындары үшін заманауи, ыңғайлы әрі экологиялық кеңістік қалыптастыру.

«Бізде тұрақты негізде 8 инспектор қызмет атқарады. Олар жұмыс күндері таңғы 8.30-дан кешкі 18.00-ге дейін тоғай аумағында болады. Демалыс күндері кезекші инспекторлар қызметін жалғастырады», – деді «Медеу» мемлекеттік өңірлік табиғи паркі директорының орынбасары, бас орманшы Ұзақ Жамбылұлы.

Алматы қаласының әкімдігі қала тұрғындарын табиғи аумақтарды қорғауға және жасыл желекті сақтауға шақырады. Сондай-ақ, көгал мен ағаштарға залал келтіру жағдайлары заң бойынша қатаң жауапкершілікке тартылатынын ескертеді.

ЭКОАКЦИЯ

ТӘРБИЕ ТАЗАЛЫҚТАН БАСТАЛАДЫ

Бостандық ауданында ерекше мәнге ие іс-шара өтті

Елімізде Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Тоқаевтың басамасымен қолға алынған ауқымды «Таза Қазақстан» жалпыұлттық экологиялық акциясы бүгінде кең қолдау тауып, елдің түкпір-түкпірінде жүйелі түрде жүзеге асып келеді. Бұл бастама тек қоршаған ортаны қорғауға емес, сонымен бірге қалалық инфрақұрылымды жаңғыртуға, тұрғындардың экологиялық мәдениетін арттыруға және өңірлердің тұрақты дамуына серпін беріп отыр.

Рая
ЕСКЕНДІР

Осы игі іс-шараның аясында Алматы қаласының Бостандық ауданында ерекше мәнге ие іс-шара өтті. «Таза Қазақстан» акциясы «35 игі іс» қайырымдылық жобасымен бірігіп, ауданның №215 мектебінде жаппай көшет отырғызу жұмыстарын ұйымдастырды. Бұл бастама қаланың көгалдандыру ісін ілгерілетіп қана қоймай, қоғамдағы ынтымақ пен әлеуметтік жауапкершілікті де нығайтты.

Экологиялық маңызы зор іс-шараға ауданның білім беру ұйымдарының өкілдері, оқушылар, ата-аналар мен белсенді

тұрғындар атсалысты. Ашылу рәсімінде Бостандық аудандық білім бөлімінің басшысы Айгүл Жұмабекқызы былай деді:

«Таза Қазақстан – бұл әрбір азаматтың туған жеріне деген сүйіспеншілігінің көрінісі. №215 мектепте ұйымдастырылған ағаш отырғызу іс-шарасы – оқу-тәрбие үрдісінде экологиялық мәдениетті қалыптастырудың нақты үлгісі. Акция барысында мектеп ауласы мен айналасы тазартылып, жасыл желектерге күтім жасалды. Көпжылдық ағаш түрлері мен раушан гүлдері отырғызылды. Уақыт өте бұл көшеттер тамыр жайып, әсем шынарға айналатынына сенім мол», – деді ол.

Іс-шараға арнайы шақырылған енші-ұстаз Бақыт Тұрман да акция қатысушыларына жылы лебізін білдіріп, әннен шашу шашты. Осылайша тазалық күні экологиялық маңызбен қатар рухани мерекеге айналды. Жаймашуақ ауа райында өткен бұл тазалық тойы оқушылар үшін табиғатты қорғау мен еңбекке баулудың практикалық сабағы болды. Бұл бастама үлкендерге де қоршаған ортаға жанашырлық танытып, қалалық орта сапасын арттыруға бағытталған мәдени мінез-құлық қалыптастырудың айқын көрінісі болды.

Жалпы, №215 мектеп ұжымы қолға алған осы бастама – келешекте де жалғасын табатын, қаланың көгалдануы мен экологиялық инфрақұрылымын дамыудың игі дәстүріне айналмақ.

ТАҚЫРЫПҚА ОРАЙ

Жанар ОРАЗАЛИЕВА, №215 мектеп директоры:

Табиғатты аялау – мемлекет мәдениетінің өлшемі

Қаланың тазалығы – тұрғындардың мәдениеті мен жауапкершілігінің айнасы. Біздің ұстаздар қауымы оқушыларды табиғатты аялауға, қоршаған ортаны таза ұстауға тәрбиелеуді басты міндетіміз деп білеміз. Жақында мектептің ата-аналары мен оқушылары «Таза қала – таза қоғамның кепілі» деген ұранмен үндеу жариялап, жалпыға ортақ тазалық акциясына шақырды. Бүгінгі іс-шараның басты ерекшелігі – қоғамның әр мүшесін ортақ іске жұмылдырып, қаламыздың экологиялық және әлеуметтік инфрақұрылымын жақсартуға нақты үлес қосуы. Бұл үрдіс жалғасын тауып, «Жасыл Алматы» идеясына өз үлесін қосады деген сенімдеміз.

ТУРИЗМ

ШЕКАРАСЫЗ ҚЫЗМЕТ:

Қонақжайлылықтың халықаралық қырлары ашылды

Туризм және қонақжайлылық индустриясы колледжінде «Шекарасыз қызмет: халықаралық тәжірибе және кәсіби тағылымдамалар» атты халықаралық форум өтті. Аталған іс-шара Алматы қаласы Білім басқармасының Техникалық және кәсіптік білім беру бөлімінің қолдауымен ұйымдастырылды.

Дана САДЫРҚАН

Форумның мақсаты – қызмет саласындағы халықаралық тәжірибе алмасу, студенттер мен оқытушылардың кәсіби құзыреттіліктерін тағылымдамалар және шетелдік серіктестермен өзара әрекет арқылы дамыту. Жиынға Германия, Франция, Өзбекстан, Қырғызстан елдерінен әлеуметтік серіктестер, Алматы қаласының қонақжайлылық индустриясы кәсіпорындарының өкілдері, сондай-ақ өз кәсіби көкжиегін кеңейтуге және халықаралық ынтымақтас-тыққа мүдделі оқытушылар мен студенттер қатысты.

Іс-шара білім беру ұйымдары, бизнес-

қоғамдастық және халықаралық ұйымдар арасындағы кәсіби байланыстарды нығайтуға, сондай-ақ қонақжайлылық индустриясы саласындағы білім мен тәжірибе кеңістігін қалыптастыруға бағытталған.

Туризм және қонақжайлылық индустриясы колледжінің директоры Нұрдаулет Жабықбаев кәсіби білім беру саласын арттыру мен колледждер арасындағы ынтымақтастықтың маңыздылығын атап өтті:

«Қазіргі заманғы білім беру ұйымдары тек оқытумен шектелмей, инновациялар, тәжірибе алмасу және кәсіби өсім орталығы болуы тиіс. Біздің форум – бұл қонақжайлылық индустриясының болашағын айқындайтын идеялар мен практикалар түйсетін алаң. Мемлекет басшысы жариялаған «Жұмысшы мамандықтар жылы» аясында қызметкерлеріміз шетелдерге оқуға жіберіліп, түрлі жоба арқылы көрген-білгендерін оқу процесіне енгізуде. Өзбекстан, Қырғызстан елдерінен келген қонақтарымыз да кәсіби өсім мен тәжірибе алмасу үшін қатысты. 1961 жылы негізі қаланған колледжімізде 1300-ге жуық студент білім алады. Білім алушылардың жартысы әлеуметтік серіктестерімізбен байланыста болып, тәжірибе жинайды», – деді колледж директоры.

Онлайн форматта Ресейден ЯО Мемлекеттік кәсіптік оқу Ярославль тағам индустриясы колледжінің өкілі халықаралық аспаздар тобының жергілікті өнімдерді пайдалана отырып әзірлеген «Ярослав мәзірі» атты 43 тағамнан тұратын мәзірмен таныстырды. Өзге қатысушылар серіктестік және бірлескен білім беру жобалары мәселелерін талқылайтын нетворкинг-сессияға қатысты. Бішкектегі №3 кәсіптік лицейінен келген Нұржамал Дуйшалиева мен Ташкент туризм және бизнес колледжінің атынан қатысқан Эльмира Шамсутдинова аталған форумның маңыздылығына тоқталып, педагогтер үшін зор тәжірибе екенін жеткізді.

ЖЕҢІЛ ӨНЕРКӘСІП

ЖАҢА ШЕБЕРХАНА

Алматыда Инклюзивті білім беру орталығы пайдалануға берілді

Алматы технология және флористика Ака колледжінде «Тігінші» мамандығы бойынша Инклюзивті құзыреттілік орталығы ашылды. Іс-шара «Жұмысшы мамандықтар жылы» аясында, Алматы қаласы әкімдігінің және Білім басқармасының қолдауымен ұйымдастырылды.

Инклюзивті орталықты құрудағы мақсат – ерекше білім беру қажеттіліктері бар жандардың сапалы кәсіби білімге тең қолжетімділігін қамтамасыз ету, оларды қоғамға және еңбек нарығына интеграциялау. Сонымен бірге, жеңіл өнеркәсіптің сұранысқа ие салаларында кәсіби дағдыларын дамыту.

Оқу-өндірістік шеберханалар заманауи құрал-жабдықтармен жабдықталған және тігінші, арнайы тігінші (портной), модельер-пішуші секілді мамандықтар бойынша білім беру бағдарламалары енгізілген.

Алматы технология және флористика колледжінің директоры Анарбек Нұрымбетовтың айтуынша, аталған білім ордасының артықшылығы ерекше білімді қажет ететін жандар 4 мамандық бойынша оқиды. Колледжде қазір 924 студент бар, соның ішінде 251-іне инклюзивті білім беріледі.

– Алматы қаласында 20 мемлекеттік колледж бар. Оқу үлгерімі жоғары студенттерге шәкіртақы тағайындалады. Мемлекет «Жас маман» бағдарламасы арқылы «Тігінші» мамандығы бойынша 262 миллион теңгеге 6 шеберхананы жабдықтап берді. Соның арқасында студенттер соңғы үлгідегі жабдықтармен жұмыс істейді. Ата-аналар да разы. Жыл сайын 84 талапкерді оқуға қабылдайтынбыз,

биыл «Жұмысшы мамандықтар жылына» сәйкес бұл көрсеткіш 100 балаға дейін көтерілді, – деді директор.

Айта кетерлігі, Алматы технология және флористика колледжі 1998 жылдан бастап инклюзивті білім беруді жүзеге асырып келеді. Инклюзивті білім беру енгізілген сәттен бастап 1200-ден астам түлек оқуын аяқтады. 2021 жылы колледж «Жас маман» жобасына қатысушы ретінде таңдалып, «Тігін өндірісі және киімдерді үлгілеу» мамандығы бойынша заманауи технологиялық жабдықтармен қамтамасыз етілді.

2023 жылдан бастап колледжде модальдік-құзыреттілік тәсіл, балдық-рейтингтік бағалау жүйесі, сондай-ақ студенттердің 78%-ын қамтитын дуальды оқыту жүйесі енгізілді. Бүгінде колледжде 924 студент білім алуда, олардың ішінде 251 студенттің ерекше білім беру қажеттіліктері бар, соның ішінде 54 студент «Тігінші» мамандығы бойынша оқиды. Колледж 60-тан астам әлеуметтік серіктеспен тығыз ынтымақтастық орнатып, студенттердің кәсіби тәжірибеден өтуіне және жұмыспен қамтылуына жағдай жасап отыр.

Студенттер үшін тігін шеберханалары, «Бақ-саябақ шарушылығы» мамандығының жылыжайы, «Ағаш өңдеу», «Автокөлік бояу», «Шанақты жөндеу» секілді шеберханалар жабдықталып, қолданысқа берілді. Инклюзивті құзыреттілік орталығының ашылуы – Қазақстандағы заманауи, инклюзивті, қолжетімді және тиімді кәсіби білім беру жүйесін қалыптастыру жолындағы маңызды қадам. Бұл – уақыт талаптарына және қоғам қажеттіліктеріне толық сай келетін бастама.

✓ ТАҚЫРЫПҚА ОРАЙ

Аяулым ҚҰНАНБАЙ,
«Тігінші» мамандығының 3-курс студенті:

– Киім тігіп жүргеніме 3 жыл болды. Өз мамандығым қатты ұнайды. Заманауи техникамен жабдықталған шеберхана студенттер үшін ыңғайлы. Өйткені, біз қажет ететін кез келген зат алдымызда дайын тұрады. Адамның бойында шынайы ниет болса, тігінмен айналысуды қиын деп айтпас едім.

ТҰТЫНУШЫЛАР ҚҰҚЫҒЫ

ЗАҢ МЕН ТӘРТІП

Алматыда құқықтық сауаттылық жобасы қорытындыланды

Алматы қалалық Ішкі саясат басқармасының тапсырысы бойынша және «Жастар рухы» корпоративтік қорының ұйымдастыруымен «дөңгелек үстел» өтті.

Гүлжанат СЕМБАЕВА

Іс-шараның басты мақсаты – қоғамның құқықтық мәдениетін нығайту және азаматтардың тұтынушылық құқығын қорғаудың әділетті әрі қауіпсіз қоғам құрудағы маңызын айқындау. Жиын барысында азаматтардың құқықтық сауаттылығын арттыру, тұтынушылардың мүддесін қорғау саласындағы өзекті мәселелер мен жаңа тәсілдер талқыланды. Сондай-ақ, қоғам мен билік арасындағы өзара сенімді диалогты дамыту және заң үстемдігін қамтамасыз ету бағытындағы нақты бастамалар қарастырылды.

Қалалық мәслихат депутаттары, қоғамдық кеңес мүшелері, мемлекеттік органдардың, үкіметтік емес ұйымдардың, ғылыми орта мен бұқаралық ақпарат құралдарының өкілдері, белсенді жастар қатысты. Кездесу кезінде тұтынушылардың құқығын қорғау саласында жүзеге асырылған жұмыстардың нәтижелері таныстырылып, сарапшылар өз тәжірибелерін бөлісті.

«Аманат» партиясының жанындағы «Жастар рухы» жастар қанатының төрағасы Дидар Ділдәбек «Жастар рухы» корпоративтік қоры биыл Алматы қаласы Қоғамдық даму басқармасының тапсырысы бойынша жобаны жүзеге асыруды бастағанын айтып өтті.

Суретті түсірген Самат ҚҰСАЙЫНОВ.

Оның сөзінше, аталмыш жоба Алматы тұрғындарының тұтынушылар құқығы саласындағы құқықтық сауаттылығын арттыруға бағытталды. Негізгі мақсат – азаматтарға өз құқықтары жөнінде түсіндіру, ақпарат беру және тегін кеңес жүргізу. Жоба наурыз айынан бастап қазан айына дейін, яғни сегіз ай бойы жүзеге асты.

Іс-шара кезінде сөз алған Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университеті «Құқықтану» кафедрасының профессоры Гүлжазира Болатқызы тұтынушылардың құқығын қорғау мәселесінің қоғам үшін аса маңызды екенін айтты.

«Біздің әрқайсымыз – тұтынушымыз. Күн сайын тауар сатып алып, түрлі қызмет түрлерін пайдаланамыз. Сол себепті, әр азамат өз құқығын білуі және оны қорғау-

ды үйренуі тиіс. Азамат өз құқығын қорғай алмаған жағдайда қоғамдық ұйымдарға немесе сотқа жүгіну мүмкіндігі бар», – деді ол.

Сондай-ақ, спикер азаматтардың құқығын қорғау үш деңгейде жүзеге асатынын атап өтті: өзін-өзі қорғау, қоғамдық қорғау және соттық қорғау.

Профессор еліміздің Азаматтық және Экономикалық кодекстерінде тұтынушылар мен кәсіпкерлердің құқығын қорғауға арналған баптардың бар екенін еске салды.

«Құқықтық тұрғыдан алғанда, бұл – тұтынушы мүддесін қорғау жүйесінің нығайғанының көрінісі. 2013 жылы қабылданған «Тұтынушылардың құқығын қорғау туралы» заң бүгінде замана талабына сай жаңартылып жатыр», – деді ол.

✓ ТАҚЫРЫПҚА ОРАЙ

**Дидар ДІЛДӘБЕК,
«Аманат» партиясының жанындағы «Жастар рухы» жастар қанатының төрағасы:**

Әр азаматтың құқығы қорғалуға тиіс

Наурыз–қазан айлары аралығында қаланың сегіз ауданындағы әкімдіктермен бірлесіп, 64 сауда орталығы мен базарда түсіндіру жұмыстарын жүргіздік. Бұл іске біздің кәсіби заңгерлер мен мамандар атсалысты. Сонымен қатар, қала колледждері мен жоғары оқу орындарында 13 тегін дәріс өткізілді. Бастапқы жоспар бойынша біз 400 жасты қамтуымыз керек еді, алайда іс жүзінде мыңға жуық студент пен жас азаматты қамтыдық. Ал базарларда өткізілген консультациялар барысында Алматы қаласының екі мыңға жуық тұрғыны өз құқығы жөнінде толыққанды ақпарат алды.

Жобаның тағы бір бағыты – тұтынушылардың құқығын қорғау туралы әлеуметтік бейнероликтер. Бұл бейне-материалдар Ішкі саясат басқармасының бекітілген сценарийі негізінде түсіріліп, қазіргі таңда мемлекеттік мекемелерде, білім беру және денсаулық сақтау ұйымдарында, сондай-ақ халыққа қызмет көрсету орталықтарында көрсетілуде. Бүгін біз осы сегіз айлық жобаның қорытынды конференциясын өткіздік.

Жобаның басты мақсаты – «Заң мен тәртіп» идеологиясын нығайту және жастар мен қоғам арасында құқықтық мәдениетті қалыптастыру. Өйткені, әр адам тұтынушы. Күн сайын дүкенге барамыз, түрлі қызмет түрлерін пайдаланамыз, ал мұндай жағдайда өз құқығымызды білу аса маңызды. Осы тұрғыда бұл жоба Алматы қаласы тұрғындарының құқықтық және тұтынушылық сауаттылығын арттыруға айтарлықтай үлес қосады деп есептейміз.

«ASTANA MEDIA WEEK 2025»

5 қарашада Астанада Орталық Азиядағы ең ірі медиа іс-шара «Astana Media Week 2025» форумы басталды. Мақсат – отандық медиаиндустрияны дамыту және осы саладағы іскерлік байланыстарды нығайту.

Дана
САДЫРҚАН

Тоғыз жыл ішінде форум Қазақстандағы медиа саласын дамытуға арналған басты алаңға айналып, халықаралық және отандық медиа кәсіби мамандарын, медиабизнес өкілдері мен мемлекеттік органдарды біріктіретін маңызды платформа болып қалыптасты. Коммуникациялық алаңға айналған жиында еліміздің медиа саласының жетекшілері мен халықаралық сарапшылар, инфлюенсерлер

МЕДИА ӘЛЕМІНІҢ МІНБЕРІ

Журналистика саласының жаңа бағыты мен басымдықтары айқындалды

мен сала визионерлері кездесіп, өзекті мәселелерді талқылап, байланыстар орнатты әрі алдағы медиа жылға арналған идеяларын таныстырды.

Үш күн бойы қатысушылар үшін медиаэтика, деректі фильм, жасанды интеллектпен жұмыс істеу, имидж қалыптастыру, цифрлық коммуникациялар, дата-журналистика және журналистердің біліктілігін арттыру бойынша пленарлық және панельдік пікірталастар, баяндамалар, жабық питчинг-жобалар мен тәжірибелік шеберлік сабақтар ұйымдастырылды. Спикерлер қатарында Euronews, Anadolu Agency, TRT Avaz Kanal, «Хабар», «Qazaqstan», Atameken Business, NUR.KZ және Өзбекстан, Түркия, Еуропадан келген сарапшылар болды.

Медиааптаның алғашқы күні «Жасанды интеллект пен цифрландыру кезеңіндегі журналистиканың жаңа бағыттары: қоғам сенімі және өркендеу» атты пленарлық сессиямен ашылды. Форум қатысушыларына Қазақстан Республикасының Мәдениет және ақпарат министрі Аида Балаеваның құттықтау хаты оқылды.

«Ақпарат басты ресурсқа айналған заманда біздің осындай басқосуларымыздың маңызы ерекше. Себебі, дәл осындай алаңда ғана біз өзекті мәселелерді ашық талқылап, қорытынды жасап, соның негізінде бизнес пен мемлекеттік басқару жүйесіне қатысты маңызды шешімдер қабылдай аламыз. Бүгінде Қазақстан кеңістік пен уақыт тоғысындағы ерекше кезеңді

бастан өткеруде. Мемлекет, қоғам және медиа азаматтардың сұранысына сай, елдің алдағы дамуының заманауи бағыт-бағдарын айқындап келеді. Мемлекет басшысының «Әділетті Қазақстанды» құру ісінде осындай өзара бекем байланыс берік іргетасқа айналуға тиіс дегені де берекер емес», – деді Аида Балаева.

Пленарлық сессияда сондай-ақ ҚР Мәдениет және ақпарат вице-министрі Қанат Ысқақов, Euronews-тің Қазақстандағы бюро жетекшісі Боян Бркич, Euronews халықаралық тілшісі (Франция) Денис Локтье, Өзбекстан Ұлттық медиа қауым-

дастығы бас директорының орынбасары Санжар Устабобоев, Түркия радиотелевизиялық корпорациясының (Түркия) Қазақстандағы өкілдігінің директоры Мехмед Захид Чалышкан және «Жетінші арна» телеарнасының бас директоры Илхам Ибрагимов сөз сөйледі.

«Журналистика тоғысында: жасанды интеллекті бар цифрлық медианың пайда болуы» атты панельдік сессиямен жалғасқан алаңда қазіргі ақпараттық кеңістіктің трансформациясындағы негізгі үрдістер талқыланды.

Ал форум аясында ұйымдастырылған «Astana Media Week 2025» Контент-маркетінде жаңа форматтар мен халықаралық кооперациялар таныстырылды. Бұл өз кезегінде контент-маркет продакшн-компаниялар, дистрибьюторлар және платформалар арасындағы іскерлік кездесулер өткізуге мүмкіндік береді. Мұнда Қырғызстан, Өзбекстан, Қытай мен Қазақстанның ішкі және сыртқы нарықтарына арналған жаңа идеялар, пилоттық жобалар мен бірлескен өндіріс мүмкіндіктері ұсынылды.

Медиаапта аясында ең белсенді қатысушыларға арнайы сыйлықтар табысталды. Үздік сурақ қойған авторлар жетекші стримингтік сервис, медиамониторингтік компаниялардың жылдық жазылымына арналған сертификаттар және бас жүлде – Самарқандқа саяхат ұтып алу мүмкіндігіне ие болды.

Айта кетейік, Қазмедиа орталығында

өтіп жатқан Astana Media Week – 2025 медиа апталығы бүгін өз мәресіне жетеді. Форум өзінің қорытындысын «Үркер» мемлекеттік сыйлығын тапсыру салтанаты іс-шарасымен түйіндейді.

Форумға біздің ұжымнан «Alatau Aqparat» медиахолдингінің бас директоры Ержан Қалымбайұлы, Креативті директор Қуаныш Еркемова, «Вечерний Алматы» басылымының бас редакторы Талғат Исенов және «Алматы ақшамы» газеті бас редакторының уақытша міндетін атқарушы Есхат Божан қатысты.

ҚОНАҚЖАЙ ҚАЛА

АЛМАТЫ АСПАНЫ

Орталық Азияның жаңа әуе хабына айналды

Алматы қаласының туристік әлеуеті жылдан-жылға артып келеді. Тау бөктерінде орналасқан мегаполистің көркем табиғаты мен заманауи инфрақұрылымы шетелдік меймандарды қызықтырып, әлем картасында жаңа туристік бағыт ретінде танылып келеді.

Досбол
АТАЖАН

Бұл үрдістің айқын дәлелі – бүгінде Алматы халықаралық әуежайынан 80-нен астам бағытқа тікелей рейстердің орындалуы. Әуежай мәліметінше, Еуропа, Азия және ТМД елдерінің ірі қалаларына қатынайтын 60-тан астам халықаралық және еліміздің барлық өңірлерін қамтитын шамамен 20 ішкі бағыт бар. Қаламыз аймақтық әрі жаһандық деңгейде байланыс аясын кеңейте отырып, жаңа әуе бағыттарының желісін тұрақты түрде ұлғайтып келеді.

Ұшақтар көп, мүмкіндік мол

Алматыны әлемнің ірі әуе хабтарымен байланыстыратын бағыттардың қатарында Стамбул, Дубай, Абу-Даби, Доха, Франкфурт, Лондон, Сеул және Дели бар. Сондай-ақ, Анталия, Пхукет, Мале, Бангкок, Гоа және Камрань сияқты танымал орындарына да тікелей ұшақ қатынайды.

2025 жылы бұл тізім жаңа бағыттармен толықты. Алматы мен Оңтүстік Кореяның Сындо Eastar Jet компаниясы Артынша Air

Сәуір айында Инчхон қаласы арасына тікелей рейс ашты. Astana аптасына үш рет ұшатын Алматы–Мумбай бағытын іске қосты. Маусымда екі халықаралық әуе компаниясы еліміздің оңтүстік астанасына алғашқы рейстерін орындады: China Southern Airlines Гуанчжоу – Алматы – Гуанчжоу бағытын ашса, Қырғыз Республикасының Asman Airlines Тамшы (Ыстықкөл) – Алматы бағытында тікелей ұшуды бастады.

Шілде айында Air China әуе компаниясы Бейжің – Алматы – Бейжің бағыты бойынша алғашқы рейсін орындады. Ал отандық Scat компаниясы Минск жаңа

Алматы – халықаралық бағытын ашып, аптасына екі рет жаңа әуе бағыттарын ашты. Жаңа әуе бағыттарының бірі – Алматы – Мумбай бағыты. Бұл бағыттың ашылуы Алматының Орталық Азиядағы жетекші әуе хабы ретін айқындай түсті. Бұл жаңалықтар Алматы мен Оңтүстік Кореяның Сындо Eastar Jet компаниясы Артынша Air

ҚАЗАҚ КҮРЕСІ

БІЛЕКТІ ҰСТАЗДАР БЕЛДЕСТІ

Жуырда Алматы сән және қызмет көрсету саласы колледжінде ұстаздар арасында қазақ күресінен дәстүрлі «Ұстаз барысы – 2025» турнирі жоғары деңгейде ұйымдастырылды. Бұл дода Алматы қаласы әкімдігінің ұйымдастыруымен өткізіліп, шаһар колледждері ұстаздары арасында дене шынықтыру мен ұлттық спортты дамытуға бағытталды.

Жарыстың ашылу салтанаты ерекше рухты, отансүйгіштік атмосферада өтті. Іс-шара барысында колледж директоры Жанболат Сманұлы сөз сөйлеп, спорттың адам өміріндегі маңыздылығына тоқталды. Ол қазақ күресін ұлттық рух пен батырлықтың нышаны ретінде атап өтті.

«Ұстаз – тек білім мен тәрбиенің ғана емес, ерік-жігер мен салауатты өмір салтының да үлгісі. Бүгінгі турнир ұстаздардың бірлігін, жігерін және намысын айқындайтын маңызды шара», – деді ол.

Биылғы турнирге Алматы қаласындағы бірқатар колледждердің ең мықты, білекті ұстаздары қатысып, палуандық өнерін ортаға салды. Белдесулер екі салмақ дәрежесінде өтті. 80 келіге дейін және 80 келіден жоғары (түйе палуан). Әр белдесу қызу тартысқа толы болды. Палуандардың қайсарлығы мен төзімділігі көрерменнің ыстық ықыласына бөленді. Трибуна толы студенттер мен әріптестер өз ұстаздарына ерекше рух беріп, «Жарайсың, ұстаз!» деп ұрандаумен залды дүр сілкіндірді.

Жарыс «Qazaq kuresi» ассоциациясының ережелеріне сай ұйымдастырылып, төрешілік міндет халықаралық деңгейде

тәжірибесі бар мамандарға жүктелді. Турнирдің жеңімпаздарына арнайы дайындалған кубоктар мен медальдар табыс етілді. Сонымен қатар, демеушілер мен әлеуметтік серіктестердің қолдауымен ақшалай сыйлықтар да берілді. I орын – 100 000 теңге, II орын – 70 000 теңге, III орын – 50 000 теңге.

Спорттық дода аясында ұстаздар қауымы өзара тәжірибе алмасып, дене тәрбиесін дамыту мен ұлттық спорттың мәртебесін арттыру мәселелері жөнінде пікір алмасты. Қазақ күресін ұлықтап, ұстаздардың беделі мен салауатты өмір салтын насихаттауға бағытталған мұндай жарыстардың дәстүрге айналуы – қоғамның рухани және мәдени кемелденуінің айғағы. «Ұстаз барысы – 2025» турнирі – жәй ғана спорттық сайыс емес, ұстаз еңбегінің қадірін, ұлттық болмысымыз бен бірлігімізді дәріптеген мәні зор шара болды.

ты–Токио (наурызда), ал Польшаның LOT Polish Airlines компаниясы Варшава–Алматы (мамырда) бағыттарын іске қосуды жоспарлап отыр. Сонымен қатар, Абу-Дабиден Etihad Airways әуе компаниясы да Алматыға тікелей рейс ашпақ.

40 миллион жолаушы қатынайды

2025 жылдың алғашқы тоғыз айында Алматы халықаралық әуежайы 9 миллионнан астам жолаушыға қызмет көрсетті. Бұл көрсеткіш өткен жылдың осы кезеңімен салыстырғанда жарты миллионға көп. Олардың 4,9 миллионы – ішкі, ал 4,1 миллионы – халықаралық бағыттағы жолаушылар.

Жыл соңына дейін әуежай арқылы өтетін жалпы жолаушылар саны 12 миллионнан асуы мүмкін. 2050 жылға қарай Алматы әуежайы 40 миллион жолаушыны қабылдай алатын деңгейге жетпек.

Қаланың әуе желісі кеңейіп келеді

Әуежайды басқарушы TAV Airports компаниясы Алматының әуе қақпасын дамытуға арналған ауқымды жобаны іске асыруға кірісті. Компания президенті Гокер Косеннің айтуынша, 2050 жылға дейін 40 миллион жолаушы-те алатын инфрақұрылым қалыптастыру жос-зеңнен тұрады.

Бірінші кезең 2025–2028 жыл-ғында жүзеге асырылады. Бұл миллион АҚШ доллары инвестиция бағытта-

дар аралы-кезеңге 362 көлемінде-лып, 130-дан астам жоба қол-ға алынбақ.

Атап айтқанда: ішкі рейстер терминалы толық жаңартылады, ұзындығы 4400 метр болатын жаңа рульдеу жолы салынады, бетон жабыны бар ұшу-қону жолағы қайта құрылады, арнайы реактенттерді жинап, қайта өңдейтін заманауи тоңазымайтын алаң салынады, VIP-перрон мен әуе кемелерінің тұрақ аймақтары жаңартылады, жаңа жүк перроны, тех-никалық қызмет көрсету ангарла-ры, әуежай маңында көпдеңгейлі ав-тотұрақ пен қонақүй бой көтереді.

Алматының халықаралық әуе қа-тынастарының кеңеюі ішкі және сыртқы туризмнің дамуына серпін беріп, қала мә-дениетін, креативті индустрияны және нысандарын танытуға мүмкіндік туды-ғыттары – тек экономикалық өсімнің дени байланыстардың, жастар шығар-серіктестіктің дамуына жол ашатын күн сайын жаңа бағыттарға қанат қаққан жатқанының айғағы.

АҚПАРАТ МАЙДАНЫ

ҚЫРАҒЫЛЫҚ ҚАТЕРДЕН ҚОРҒАЙДЫ

Террорға тойтарыс – тұтастықтан туады

Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Тоқаев былтырғы «Әділетті Қазақстан: заң мен тәртіп, экономикалық өсім, қоғамдық оптимизм» атты Қазақстан халқына Жолдауында құқық қорғау органдарына экстремизм мен әсіре діншілдікке қарсы ымырасыз күрес жүргізуді қатаң тапсырған болатын. Президент бұл ретте ұсақ бұзақылық пен вандализмнен бастап, шетел азаматтарының заңсыз көші-қонына және өзге де ауыр қылмыстарға жол бермеу қажеттігін атап өтті. «Түрлі экстремистердің, соның ішінде әсіре діншілдердің ел ішіне іріткі салатын әрекеттеріне қатысты ұстаным дәл осындай болуы тиіс», – деп қадап айтты Мемлекет басшысы.

Гүлжанат
СЕМБАЕВА

Жауапкершілік маңызды

Терроризм мен экстремизмге, соның ішінде діни сипаттағы радикалды көріністерге қарсы күрес – мемлекеттің басты әрі стратегиялық міндеттерінің бірі. Өйткені, елдің тыныштығы мен қауіпсіздігіне төнетін бұл заманауи қатерлерге қарсы іс-қимыл жүйесін Ұлттық қауіпсіздік комитеті үйлестірсе, Ішкі істер министрлігі өз құзыреті шегінде күштік шараларды жүзеге асырып, қоғамдық тәртіп пен тұрақтылықты қамтамасыз етеді.

Газетіміздің алдыңғы сандарында Алматы халықаралық әуежайында өткен антитеррорлық оқу-жаттығу туралы жазған болатынбыз. Мұндай жаттығулар құқық қорғау және арнайы қызметтердің шынайы жағдайда өзара үйлесімді әрекет етуін, төтенше оқиғалар кезінде жедел шешім қабылдап, азаматтардың қауіпсіздігін қамтамасыз етуге дайын болуын көздейді.

Оқу-жаттығулардың басты мақсаты – терроризм қаупі туындаған жағдайда мемлекеттік органдардың өзара іс-қимылын пысықтау және қауіп-қатердің алдын алу жүйесін жетілдіру. Осындай шаралар арқылы қауіпсіздік

Коллажды жасаған Нұрбоын ӨРІСҰЛЫ.

құрылымдары тәжірибе жинақтап, ықтимал қатерлерге қарсы әрекет ету дағдыларын нығайтады.

Жаңа заманның лаңынан сақтаныңыз

Жуырда ҚР Ұлттық қауіпсіздік комитеті Алматы қаласында террорлық актінің алдын алғаны туралы ресми мәлімдеме жасады. Ресми ақпаратқа сәйкес, қыркүйек айында бес шетел азаматы теракт ұйымдастыруды жоспарлаған, алайда олардың әрекеті дер кезінде әшкереленіп, барлығы қамауға алынды. Қазіргі таңда тергеу шаралары жүргізіліп жатыр.

ҰҚК мәліметінше, қыркүйек пен қазан айларында терроризмді насихаттау және оған шақыру белгілері бойынша сегіз қазақстандық азамат ұсталып, істері сотқа дейінгі тергеу сатысында. Сонымен қатар, ҰҚК материалдары негізінде биыл алты адам террористік және экстремистік сипаттағы қылмыстары үшін әртүрлі мерзімге бас бостандығынан айырылған.

«Қылмыстық-процестік кодекстің 201-бабының 1-бөлігіне сәйкес, тергеп-тексеру барысы туралы ақпарат жария етуге жатпайды», делінген ресми хабарламада.

Фейк, фанатизм, фитна – замана зәрі

Жалпы, жыл басынан бері 89 адам терроризм мен экстремизмге байланысты қылмыстық жауапкершілікке тартылған. Оның ішінде алты адам – шетел азаматы. Бұл деректер Қазақстанның қауіпсіздік құрылымдары терроризмге қарсы күресті үздіксіз жүргізіп келе жатқанын, сондай-ақ бұл қатердің әлі де өзекті екенін айқын көрсетеді.

Саясаттанушы Асхат Қасенғали қазіргі таңда терроризмнің жаңа технологиялық деңгейге көтерілгенін атап өтті. Бұрын көп адамды қажет ететін идеологиялық үгіт-насихатты қазір бірнеше адам жасанды интеллекттің көмегімен-ақ ұйымдастыра алатынын айтады.

«Террористік ұйымдар фейк контент, дипфейк бейнелер және манипулятивті ақпарат тарату арқылы қоғамның санасына әсер етуге тырысады. Сондықтан ақпараттық сауаттылықты арттыру мен фактчекинг мәдениетін дамыту – ұлттық қауіпсіздіктің ажырамас бөлігіне айналып отыр», – дейді сарапшы.

ТАҚЫРЫПҚА ОРАЙ

Асхат ҚАСЕНҒАЛИ,
саясаттанушы:

Терроризм трансформацияланып барады

Алматы қаласында жақында Ұлттық қауіпсіздік комитеті арнайы антитеррорлық операция өткізіп, бес шетел азаматының ұсталғанын хабарлады. Тергеу деректеріне қарағанда, олар елімізде террорлық әрекет ұйымдастыруды жоспарлаған. Бұл ақпарат қоғамда үлкен резонанс тудырды. Себебі, терроризм қаупі – кез келген елдің қауіпсіздігіне төнетін жаһандық қатер. Қазір қоғамда «Терроризм қайта жаданды ма?» деген сауал жиі қойылып жүр. Шын мәнінде, терроризм ешқайда жоғалған жоқ, тек өзінің бейнесін өзгертті. Әлемдік тәжірибе көрсеткендей, лаңкестік ұйымдар жаңа форматқа бейімделіп, технологиялық мүмкіндіктерді белсенді пайдалана бастады. 2025 жылғы Жаһандық терроризм индексінің деректері бойынша, Қазақстан террор қаупі ең төмен елдердің қатарында. Он балдық шкалада еліміз нөл ұпай алған. Бұл – террорлық қауіптің тым төмен екенін көрсетеді. Дегенмен, бұл қауіп мүлде жоқ дегенді білдірмейді.

Соңғы жылдары әлемде, әсіресе, Еуразия кеңістігінде, террорлық белсенділік қайта күшейіп келеді. Терроризм жаңа сипатқа ие болып, трансформацияланып жатыр. Оның ықпалы сөзсіз басқа өңірлерге де әсер етеді. Мысалы,

Сириядағы соғысқа Орталық Азиядан, соның ішінде Қазақстаннан да 5 мыңнан астам адам кеткені белгілі. Бұл өзге аймақтардағы қақтығыстар мен идеологиялық ықпалдың біздің өңірге де әсер етіп отырғанын аңғартады.

Қазіргі таңда терроризмге қарсы күрес үш негізгі деңгейде жүргізіліп жатыр деп айтуға болады. Бірінші деңгей – ақпараттық кеңістік. Террористік ұйымдар көбіне әлеуметтік желілер мен жабық парақшалар арқылы жақтастарын тартады. Сондықтан біздің құқық қорғау және арнайы құрылымдар осындай аккаунттарды анықтап, бұғаттау және қоғамда антидеструктивті сана қалыптастыру бағытында жұмыс істейді. Яғни ең маңызды әрі ең қауіпті күрес дәл осы ақпараттық кеңістікте жүріп жатыр деуге болады.

Екінші бағыт – түзеу мекемелеріндегі профилактика. Зерттеулер көрсеткендей, жазасын өтеп жатқан немесе өтеп шыққан азаматтар кез келген идеологиялық ықпалға тез бой алдырады. Кей жағдайларда түрме ішінде жат идеологияны насихаттаған тұлғалардың әрекеттері анықталып, оларға қосымша қылмыстық іс қозғалған фактілер бар.

Үшінші бағыт – арнайы операциялар. Бұл бағыт нақты террористік әрекеттердің алдын алуға және ұйымдастырушыларды ұстауға бағытталған. Мұндай операциялар Алматыда өткен іс-шаралар сияқты қоғам қауіпсіздігін қамтамасыз етуге мүмкіндік береді.

Террорлық қатердің алдын алу үшін халықаралық ынтымақтастық та ерекше маңызды. Қазақстан Шанхай ынтымақтастық ұйымы, Ұжымдық қауіпсіздік шарт ұйымы және өзге де халықаралық құрылымдармен бірлесе отырып, терроризмге қарсы іс-қимылды күшейтіп келеді. Ақпарат алмасу, киберқауіпсіздікті арттыру және алдын алу шараларын жетілдіру – осы күрестің ажырамас бөлігіне айналды.

СІЗ НЕ ДЕЙСІЗ?

Аманжол
ЗЕЙНОЛЛАҰЛЫ,
«Терроризмге
қарсы комитет»
республикалық қоғамдық
бірлестігінің төрағасы:

Антитеррорлық сана қалыптастыруымыз керек

Ең алдымен, бұл оқиға Ұлттық қауіпсіздік комитетінің тиімді әрі уақытылы әрекетінің нәтижесі екенін атап өткен жөн. Комитеттің басты міндеті – террористік әрекет болғаннан кейін емес, оның алдын алу. Яғни лаңкестік актіге дайындық сатысында-ақ анықтап, оны бейтараптандыру – олардың негізгі жұмысының өзегі.

Қазір қоғамда «ақпарат кімнен және қалай алынған?» деген сауалдар туындап жатыр. Әзірге бұл жөнінде ресми мәлімет жарияланған жоқ. Дегенмен, мұндай жағдайларда деректер көбіне агентуралық арналардан немесе азаматтардың өз хабарламаларынан түседі. Егер Қазақстан азаматы дайындалып жатқан террористік әрекет туралы дер кезінде хабарлап, ол ақпарат сот шешімімен расталса, мемлекет тарапынан оған екі жарымнан төрт миллион теңгеге дейін сыйақы төленуі мүмкін.

Алайда, бұл жолы ұсталғандар – шетел азаматтары. Бұл, әрине, ойланарлық жайт. Өкінішке қарай, қазіргі ақпараттық кеңістікте «шекара» ұғымының өзі жойылып барады. Интернет арқылы кез келген адам қай жерде отырса да, өз идеясын әртүрлі тілде, соның ішінде қазақ және орыс тілдерінде тарата алады. Осыған байланысты Ұлттық қауіпсіздік комитеті соңғы он бес жыл ішінде деструктивті контентті анықтау және бұғаттау бағытында белсенді жұмыс жүргізіп келеді. Дегенмен, бір парақша жабылса, оның орнына жаңасы ашылады. Экстремистік ұйымдар қоғамдағы әлеуметтік және идеологиялық бос кеңістікті өз пайдасына пайдалануға тырысады.

Жастар қоғамда өз орнын табуға, пайдалы іспен айналысуға ұмтылады. Бірақ жүйелі идеологиялық негіздің жоқтығы олардың радикалды идеялардың ықпалына түсіп кетуіне жағдай жасайды. Әсіресе, дін мен руханиятқа қызығушылық танытқан жастар экстремистік топтардың арбауына оңай түсіп қалуы мүмкін.

Сондықтан бүгінгі таңда қоғамда антитеррорлық сана қалыптастыру – ең маңызды міндеттің бірі. Бұл бағытта мемлекет қана емес, барша азаматтар белсенді қатысуы тиіс.

Қазір елімізде терроризм тұрғысынан осал саналатын 20 мыңнан астам нысан бар. Соның ішінде 12 мыңнан астамы – білім беру мекемелері. Яғни адамдар көп жиналатын орындар террорлық қауіп тұрғысынан ең әлсіз аймақтар саналады. Сондықтан халықтың қауіпсіздігін қамтамасыз ету және стратегиялық нысандардың қорғанысын күшейту – мемлекеттің басты әрі ұзақмерзімді міндеті болып қала береді.

ТӘРТІП ПЕН ТӘРБИЕ

АҚ ҰНТАҚТЫҢ АРБАУЫ

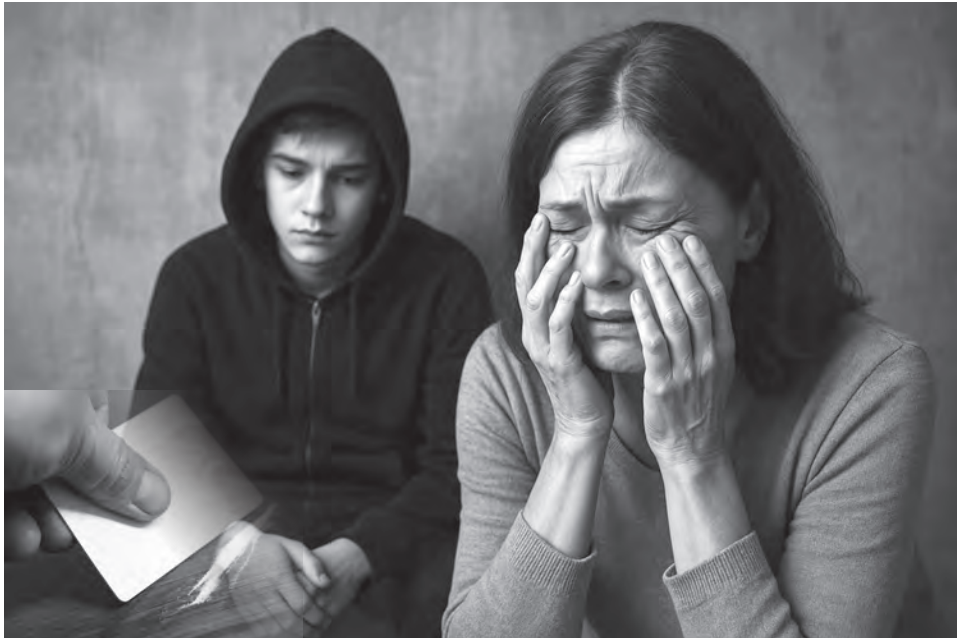
Жасырын сауда жас өмірді жалмап жатыр

Жыл сайын синтетикалық есірткінің торына түсіп, ақ ұнтақтың құрбаны болған адамдардың саны артуда. Қоғамда ашық сатылмаса да, адамдарды өзіне тәуелді ететін тауардың жасырын саудасы тоқтаған жоқ. Талай шаңырақтың шайқалып, тағдырлардың бұзылуына себепші болған синтетикалық есірткіні түп-тамырымен жою неліктен қиын?

МЕФЕДРОН – ӘЛЕМДІ ЖАУЛАҒАН СИНТЕТИКАЛЫҚ ЕСІРТКІ

1988 жылы «Сот медициналық журналында» синтетикалық есірткінің болашағы жайында Гери Хендорсонның мақаласы жарық көрді. Ол өз мақаласында: «Болашақта есірткіні арнайы шөптен емес, синтетикалық қоспалардан жасайды. Синтетикалық есірткінің құрамын жеңіл қолжетімді, арзан химиялық қоспалар құрайды. Сонымен қатар, фармацевтік препарат ретінде шығарылуы мүмкін. Құрамын болжау қиын болады. Олар өзгеше, әрі өте қу түрде сатылады» деп болжам жасаған болатын. Қазіргі уақытта Хендорсон тұжырымы дәл келіп отыр. Әлемде жасанды жолмен жасалған синтетикалық есірткінің талай түрі тарап жатыр. Ал қазақстандық жастар арасында «мефедрон», «скорость», «мяу-мяу» атты синтетикалық есірткілері белең алуда. Бұл есірткілердің құрамындағы химиялық қоспалар жиі өзгеріп отырады.

Тән мен жанның уы бүгінге дейін талайдың өмірін ойран етті. Бірінің түбіне жетсе, екіншісі темір тордың арғы жағынан бір-ақ шықты. Тек қалта қамын ойлайтын жауыздардың жұмысы әлі де жүріп тұр. Биылғы жылдың алғашқы жартысында елімізде 6,4 тоннаға жуық есірткі тәркіленсе, оның ішінде синтетикалық заттардың үлесі айтарлықтай жоғары болған. Сондай-ақ, жарты жыл ішінде 17

мыңнан аса есірткі сату және насихаттау бағытындағы интернет сайттар бұғатталған. Ал есірткі қылмысына қатысы бар деп 500-ге жуық адам ұсталған.

Қазіргі таңда есірткінің негізгі таралу алаңы – интернет кеңістігі. Елімізде есірткі саудасы мен насихатының басым бөлігі әлеуметтік желілер, мессенджерлер және анонимді платформалар арқылы жүзеге асады. Саудалаушылар Telegram, Instagram және басқа да жабық чаттарда арнайы боттар мен кодталған сілтемелер арқылы жұмыс істейді. Есірткіні жарнамалаудың мұндай тәсілі қылмыскерлердің тұлғасын жасырып, бақылауды қиындатады.

«Закладчик» деп аталатын жүйе де кең тараған. Мұнда есірткі жеткізушілер тауарды белгілі бір жерге жасырып кетеді, ал сатып алушы төлем жасап, орналасқан орнын арнайы карта арқылы алады. Ең сорақысы – бұл жүйеде жасөспірімдер мен студенттер жиі пайдаланылады. Олар жарнама жазуларын бояумен, заңсыз затты тасумен немесе логистикалық көмек

көрсетумен айналысады. Құқық қорғау органдарының дерегінше, мұндай істерге көбіне 14–17 жас аралығындағы жасөспірімдер тартылып жатады. Мамандардың айтуынша, жасөспірімдердің есірткі бизнесіне тартылуына екі негізгі себеп әсер етеді. Олар жеңіл табысқа құмарту және ақпараттық сауаттың төмендігі. Көп жағдайда балалар әлеуметтік желілердегі «жоғары табыс», «қашықтан жұмыс» деген хабарландыруларға алданып, өз әрекетінің заңсыз екенін түсінбей қылмысқа барады.

ЖЕҢІЛ АҚШАҒА ҚЫЗЫҚПА!

Синтетикалық есірткі уақыт өткен сайын кеңінен таралуда. Есірткіні қолданған адамды бірден байқауға болады. Ал синтетикалық есірткіні пайдаланған адамды аңғару біз ойлағандай оңай емес. Мефедронды қолданушы ұйқысынан айырылады. Ұзақтығы 2-3 күнге созылуы мүмкін. Кей жағдайларда есін жоғалтып, өз іс-әрекеттерін басқара ал-

май қалады. Мидың жұмысы бәсеңдеп, түс көріп жатқандай күйге енеді. Психотроптық есірткіні жиі пайдалану психикалық ауытқуларға алып келеді. Көп жағдайда біреу аңдып жүргендей, қасында біреу бар сияқты күйге түседі. Бұл психикалық жағдайының бұзылғанын білдіреді. Жалпы, болжам бойынша синтетикалық есірткіні 5 жылға жуық уақыт пайдаланған адам психикалық ауру болады.

Синтетикалық есірткілерді сатып алу еш қиындық тудырмайды. Арнайы әлеуметтік желі мен мессенджерлерде сатылуда. Ал есірткіні тасымалдаушы мен жеткізушілердің қатарында балалар бар көрінеді. Жеңіл ақшаға қызығып, болашағына балта шауып жатқандар қаншама. Осы орайда ҚР ІІМ есірткіге қарсы департамент басшысының орынбасары Бақытжан Әмірханов балаларға да қатаң заң бар екенін атап өтті.

«Кәмелет жасына толмаған балалар есірткі өнімін таратқаны үшін 10 жылға бас бостандығынан айырылады. Ал жарнама жасап, үгіт-насихат жүргізгендері үшін 3–6 жылға дейін бас бостандығынан айырылуы мүмкін. 14 жасқа дейінгі балалар мен 16 жасқа толған жасөспірімдер әртүрлі категориялар бойынша жауапкершілікке тартылады», – деді Б.Әмірханов.

Синтетикалық есірткіні өндіруге және таратуға қарсы күрес жалпыұлттық деңгейде жүргізілуі керек. Есірткімен күресетін арнайы қоғамдық жобалар жұмыс жасауда. Психотропты өнімдерді сатушылар жарнаманы әртүрлі жолмен жасайды. Көшеде жүргенде түсініксіз жазуларды байқап жатамыз. Бірі білсе, бірі білмес дәл осы жазу есірткінің жарнамасы болуы әбден мүмкін. Есірткіні таратудың жолдарымен күресетін «NARCOSTOP» жобасы жұмыс жасауда. Тұрғындар түсініксіз жазуларды көргенде өшірту үшін осындай жобаларға хабарласатын болған. Жобаға қатысушы еріктілер қаламыздың қарапайым тұрғындары. Синтетикалық есірткімен күресу болашақ ұрпақ алдындағы біздің борышымыз.

ЕЛ ҚОРҒАНЫ

САРБАЗДАР САП ТҮЗЕДІ

Алматыда 1,5 мыңнан астам азамат әскер қатарына алынады

Алматы қаласында күзгі әскерге шақыру науқаны жалғасуда. Биыл 1500-ден астам жасөспірім азамат мерзімді әскери қызметке жіберіледі. Бұл туралы Өңірлік коммуникациялар қызметінің алаңында өткен брифингте Әуезов ауданы Қорғаныс істері басқармасының бастығы, полковник Руслан Бітікбаев мәлімдеді.

Оның айтуынша, Қарулы күштерді жасақтау – елдің қорғаныс қабілетін нығайтып, тұрақтылық пен аумақтық тұтастықты қамтамасыз етудің маңызды бөлігі. «Отанды қорғау – қасиетті борыш, ал әскери қызмет өтеу – әрбір ер-азаматтың міндеті», – деді полковник.

Мерзімді әскери қызметтен өткен азаматтар қажет болған жағдайда елді қорғауға шақырылатын дайындалған қордың негізін құрайды. Биыл Алматыдан шақырылған жастар ҚР Қарулы күштерінің бөлімдеріне, ҰҚК Шекара қызметіне, Мемлекеттік күзет қызметіне, Төтенше жағдайлар министрлігі мен Ұлттық ұланның әскери бөлімдеріне жіберіледі. Денсаулығына байланысты жарамсыз деп танылған азаматтар әскерге шақырылмайды.

Руслан Бітікбаевтың айтуынша, Қорғаныс министрлігі әскери қызметшілердің

өмірі мен денсаулығын қорғау бағытында кешенді шаралар қабылдаған. Әскердегі құқықтық тәртіп пен сарбаздардың тұрмыс жағдайы қатаң бақылауда. Бұл жұмысқа «Сарбаз аналар комитеті» белсенді түрде атсалысады.

Сонымен қатар, сарбаздардың ата-аналарымен тұрақты байланыста болуына мүмкіндік жасалған. Қазіргі уақытта бөлімдерде «Отбасымен бейнеқоңырау» сервисі жұмыс істеп тұр. Бұл бастама сарбаздардың моральдық-психологиялық жағдайына оң әсерін тигізіп отыр.

Әскери қызметтің беделін арттыру мақсатында мемлекет бірқатар әлеуметтік қолдау шараларын ұсынуда. Соның бірі – білім алу және несиелік төлеу бойынша жеңілдіктер. Қызметін өтеп жүрген сарбаздарға жоғары оқу орнына түсуге мүмкіндік беретін «Сарбаз» (бұрынғы «Срочники») цифрлық платформасы іске қосылған. Бұл жүйе әскери қызметшілердің рейтингін автоматты түрде есептеп, ЖОО таңдау кезінде артықшылық береді.

Сондай-ақ, әскер қатарында жүрген

жастар еңбек нарығында сұранысқа ие мамандықтарды меңгереді.

– Қызмет барысында сарбаздар жүк көлігінің жүргізушісі, экскаваторшы, тракторшы, жол салушы, дизелист-электрик, байланыс маманы сияқты кәсіптерді игере алады. Оқыту аяқталған соң тиісті сертификаттар беріледі, – деп атап өтті Руслан Бітікбаев.

Күзгі шақыру науқаны 2025 жылдың желтоқсан айының соңына дейін жалғасады.

**Бетті әзірлеген
Ернұр Рысбай.**

МАМАН МІНБЕРІ

ОБЫР ДЕРТІ «ЖАСАРЫП» БАРАДЫ

Жатырдың шырышты қабатының қатерлі ісігі (эндометрийдің қатерлі ісігі) – әйелдер арасында жиі кездесетін онкологиялық аурулардың бірі.

Қауіпті факторларды біле жүріңіз

Онкологтардың деректеріне сүйенсек, бұл дерт көбіне 45 жастан асқан әйелдерде анықталады. Алайда, кейінгі жылдары жас шамасы төмен пациенттердің де осы аты жаман ауруға шалдығатыны байқалауда. Мамандар Алматыда да осы кеселге шалдыққан әйелдер саны көбейгенін айтып дабыл қағуда.

Аурудың даму ықтималдылығын арттыратын негізгі факторлардың қатарында гормоналдық бұзылыстар (әсіресе, эстроген деңгейінің жоғары болуы), артық дене салмағы мен семіздік, қант диабеті, артериялық гипертензия, бала көтере алмау немесе кеш құрсақ көтеру, тұқым қуалайтын бейімділік, сондай-ақ аз қозғалысты өмір салты бар. Алматы онкологиялық орталығының онкогинекология бөлімінің меңгерушісі **Райхан Болатбекова** осы аталған қауіпті топқа кіретін әйелдерге профилактикалық тексеруден жүйелі түрде өтіп тұру аса маңызды екенін еске салады.

Суретті түсірген Самат СЕРІКБАЙҰЛЫ.

Қате түсініктен арылайық

Ауруды дер кезінде анықтауға кедергі келтіретін бірқатар қате түсінік бар. Ең кең тараған ойлардың бірі – эндометрийдің қатерлі ісігі себепсіз және кенеттен пайда болады деген пікір. Іс жүзінде, көп жағдайда ауру алдын ала анықталуы мүмкін, оларды гинекологтың жоспарлы қабылдауында анықтауға болады. Тағы бір қате түсінік – ауырсыну болмаса, алаңдауға негіз жоқ деген ой. Аурудың бастапқы кезеңдерінде ол көбіне ауырсынусыз өтеді және тек етеккір аралық мезгілсіз немесе қан аралас бөлінділердің пайда болуымен

байқалуы мүмкін, әсіресе менопауза кезеңінен кейін.

Сәтті емделудің кілті

Гинекологқа профилактикалық қаралу, кіші жамбас ағзаларының ультрадыбыстық зерттеуі және қажет болған жағдайда гистологиялық тексеру ауруды ерте сатысында анықтауға мүмкіндік береді. Кеш анықталған жағдайда көбіне жатыр мен қосалқыларды хирургиялық жолмен алып тастау, кейін сәулелі немесе химиотерапия жүргізу қажеттілігі туындайды. Бұл әйелдің гормоналды теңгеріміне, эмоционалдық жағдайына және өмір сүру

«АҚШАМНЫҢ» АНЫҚТАМАСЫ:

◆ Алматыда онкологиялық ауруларды ерте анықтауға бағытталған скринингтік тексерулер жалғасуда.

◆ Тегін скринингте 30-дан 74 жасқа дейінгі әйелдер жатыр мойны обырына, 40-тан 76 жасқа дейінгі әйелдер сүт безі обырына, сондай-ақ 50-ден 76 жасқа дейінгі ерлер мен әйелдер колоректалдық (тоқ және тік ішек) қатерлі ісікке тексеріле алады.

◆ Скринингтік зерттеулер тіркелген емханаларда жүргізіледі. Тексеруден өту үшін учаскелік дәрігерге немесе тіркеу бөліміне жүгіну жеткілікті.

◆ Маңыздысы, сақтандырылмаған азаматтар да халық денсаулығын қорғауға бағытталған мемлекеттік профилактикалық бағдарламалар аясында онкоскринингтен тегін өте алады.

сапасына әсер етуі мүмкін. Ал ерте диагностика жағдайында болжам әлдеқайда қолайлы, емдеу тиімдірек әрі жеңілрек өтеді.

Райхан Болатбекова профилактиканың және скринингтік бағдарламаларға қатысудың маңыздылығын да атап өтті. Ерте диагностика – сәтті емделудің кілті. Скринингтік бағдарламаларға жүйелі қатысу денсаулықты және өмірді сақтауға көмектеседі.

КОНФЕРЕНЦИЯ

ЖҮРЕК

ЖАНАШЫРЛАРЫ

Кардиологтар тәжірибе алмасты

Алматыда жүрек жана-дыштырлары, яғни кардиологтар тромбоздық асқынуды қауіпін қалай азайтуға болатын заманауи тәсілді талқылады.

Нақтырақ айтсақ, қалалық Кардиологиялық орталықта «Тромбоздық асқынуды қауіпін бар науқастарды басқарудың негізгі аспектілері бойынша практикалық нұсқаулар» тақырыбында ғылыми-тәжірибелік конференция өтті.

Іс-шара кардиология, терапия және клиникалық практика саласындағы жетекші мамандардың басын қосты. Олар тромбоздық асқынулардың алдын алу және емдеу, сондай-ақ дәрігерлердің күнделікті жұмысына заманауи халықаралық тәжірибелерін енгізу мәселелерін талқылады.

Спикерлер арасында жетекші

мамандар – медицина ғылымының кандидаты, Қазақ ұлттық медицина университетінің доценті Шолпан Жангелова және онлайн-форматта профессор, Ресей Федерациясының құрметті кардиологы Наталья Козилова сөз сөйледі. Олар атриальды фибрилляциясы бар науқастарды басқаруға арналған ағымдағы клиникалық нұсқауларды ұсынды. ESC конгресінің соңғы деректерімен бөлісті және жүрек-қан тамырлары ауруларын диагностикалау мен емдеудің жаңа тенденцияларын, әсіресе жекелендірілген тәсіл мен асқынулардың алдын алуға бағытталған әдістерді талқылады.

Мұндай конференцияларды өткізу дәрігерлер арасында тәжірибе алмасуға, медициналық көмектің сапасын арттыруға және кардиология практикасына заманауи ғылыми жетістіктерді енгізуге ықпал етеді дейді сарапшылар.

ЗАМАНАУИ ИННОВАЦИЯ

УЛЬТРАДЫБЫСТЫҚ ЛИТОТРИПСИЯ

жаңа әдіс қаланың кардиологиялық орталығында қолданыла бастады

Алматы қаласының Кардиологиялық орталығында кальцийленген артерияны емдеудің заманауи технологиясы енгізілді.

Кейінгі жылдары дәрігерлерге «кальцийленген артериялық атеросклероз» диагнозы қойылған пациенттер жиі жүгінетін болған. Бұл – қан тамыры қабырғаларының қатайып, иілгіштігін жоғалтып, оларды стандартты баллондық ангиопластикамен кеңейту мүмкін болмайтын жағдай.

Әдетте, артерия тарылған кезде емдеу үшін баллон қолданылады: ол зақымдалған тамыр бөлігіне енгізіліп, 10–14 атмосфера қысыммен үрленеді. Бұл әдіс тамырды кеңейтіп, қан ағымын қалпына келтіретін стент орнатуға мүмкіндік береді.

«Алайда, айқын кальциноз кезінде жағдай әлдеқайда күрделі. Кальцийленген түйіншектің тығыздығы сондай, оны 20 атмосфераға дейінгі қысымда да кеңейту мүмкін емес. Осылайша баллон толық ашылмай қалады. Мұндай жағдайда қысымды

30 атмосфера не одан жоғары деңгейге дейін арттырсақ, артерияны жарып жіберуі мүмкін. Сондықтан бұл процедура өте қауіпті», – дейді интервенциялық кардиология бөлімшесінің меңгерушісі Оразбек Сахов.

Ал бұл мәселенің шешімі – жаңа технология, ультрадыбыстық литотрипсия. Процедура кезінде зақымданған аймаққа арнайы баллон енгізіледі. Баллон үрленген кезде оның ішінде ультрадыбыстық импульс түзіледі, ол кальцийленген түйін-

шекті бұзады. Толқын кальцийге әсер етеді де, оның құрылымын бұзады, ал тамыр қабырғасының жұмсақ тініне зақым келтірмейді. Мұндай өңдеуден кейін баллон қайта үрленіп, тамыр оңай кеңейеді, стент орнату қауіпсіз әрі тиімді болады.

Жуырда қалалық Кардиологиялық орталықта осындай ультрадыбыстық литотрипсия әдісімен жасалған үш ота да сәтті өтті.

Бетті әзірлеген
Нұржамал ӘЛІШ.

КРЕАТИВТІК КЕҢІСТІК

«ЖАС ТОЛҚЫН»

Мектеп ішінен медиа-студия ашылды

Суретті түсірген Самат ҚҰСАЙЫНОВ.

Қазір ақпараттық технологиялардың қарыштап дамыған кезеңі. Бүгінгі жас ұрпақ түрлі құрылғылардың түрін де, тілін де жетік меңгеріп үлгерді. Бір кездері тек айтулы жоғары оқу орындарының Журналистика факультеттерінде ғана кездесетін техникалық құралдар бүгінде жалпы білім беретін мектептерде де қолжетімді болып отыр. Соның айғағындай, Наурызбай ауданындағы №206 мектепте «Жас толқын» медиа-студиясы ашылды.

Бұл жоба – оқушылардың шығармашылық әлеуетін арттыруға және медиа мәдениетін дамытуға бағытталған заманауи коммуникациялық алаң. Медиа-студия жас ұрпақтың ой-өрісін кеңейтіп, сөз мәдениетін қалыптастыруға көмектеседі. Жаңа студияның лентасын елімізге белгілі радиожүргізуші Гүлмира Нәлібай мен журналист Рая Ескендір қиды. Салтанатты сәтте Гүлмира

Нәлібай жас тілшілерге жылы лебізін білдіріп, былай деді:

«Медиа – тек ақпарат құралы емес, ол – қоғамның айнасы. Ал сіздер, болашақ жас журналистер, осы айнаға жарық түсіретін ұрпақсыздар. Өз ойыңыздан қорықпаңыздар, шындықты айту – журналистиканың басты миссиясы».

Ал Рая Ескендір жас тілшілерді жаңашылдыққа ұмтылуға, үнемі ізденіс үстінде болуға үндеді:

ТАРИХ ТЫНЫСЫ

ҚАЗАҚ МҰРАСЫ – ҚАСТЕРЛІ ҚАЗЫНА

Өткенді сақтаудың заманауи жолы ұсынылды

Алматы қаласындағы Оқушылар сарайының талантты шәкірттері «Дүниежүзілік аудиовизуалды мұра күніне» арналған танымдық іс-шараға қатысты. Бұл күн – адамзат өркениетінің жады мен мәдени мұрасын сақтау ісіне арналған маңызды дата саналады.

Іс-шара барысында оқушылар аудиовизуалды құжаттардың маңызы мен оларды сақтау тәсілдері туралы кең мағлұмат алды. Ұйымдастырушылардың айтуынша, аудиовизуалды мұраға фильмдер, радио және телебағдарламалар, аудио және бейнежазбалар кіреді.

Мұндай деректерді жүйелі түрде сақтау мен тарату ХХ ғасырдың ортасында басталып, бүгінде олар тарихи ақпараттың маңызды тасымалдаушысына айналып отыр.

Аудиовизуалды мұралар дәстүрлі жазба деректерді

толықтыра отырып, мәдениет пен өнердің, қоғам өмірінің айнасына айналған. Кезінде мұндай мұрағаттар түрлі халықтардың тұрмысы мен тарихынан сыр шертетін баға жетпес құжаттар жинақтаған. Қазіргі таңда да бұл мұралар адамзаттың ұжымдық жадын қалыптастыратын мәдени құндылық ретінде өз маңызын жоғалтқан жоқ.

Іс-шара соңында оқушылар тарих пен мәдениетті сақтау ісінің болашақ ұрпақтың қаншалықты маңызды екенін түсініп, өздерінің шығармашылық жауапкершілігін сезінді.

КОНФЕРЕНЦИЯ

ҰЛТТЫҚ ТӘРБИЕ

әлемдік тәжірибемен үндесті

Ұлттық құндылық пен тәрбиелік негізге құрылған «Үштік одақ – бала бақыты» жобасына Сингапур мамандары ерекше қызығушылық танытты. Алматы қаласына арнайы іссапармен келген шетелдік делегация Түркісіб ауданындағы №187 бөбекжай-балабақшасында өткен «Мектепке дейінгі білім берудегі кросс-мәдени жобалар: елдер арасындағы тәжірибе алмасу» атты халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференцияға қатысты.

Іс-шараның басты мақсаты – Сингапур мен Қазақстан арасындағы мектепке дейінгі білім беру саласындағы ынтымақтастықты нығайту және мәдени байланыстарды кеңейту.

Конференцияға Сингапурдағы «Mosaic» мектепке дейінгі ұйымының Қытай бөлімшесінің басшысы Чэнь Шао Цзюань, ҚР Оқу-ағарту министрлігінің Мектепке дейінгі білім беру департаментінің директоры М.Адамова, сондай-ақ еліміздің мектепке дейінгі ұйымдарының өкілдері қатысты.

Басқосуда мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудағы инновациялық тәсілдер мен кросс-мәдени тәжірибелер талқыланды. Қатысушылар «Үштік одақ – бала бақыты» жобасы аясында балабақша, педагог және баланың өзара бірлігін қамтамасыз ететін үйлесімді білім беру кеңістігін қалыптастырудың маңыздылығына тоқталды.

САХНА СЫРЫ

Суретті түсірген Самат ҚҰСАЙЫНОВ.

ШИЕНИҢ ИІСІ САХНАДАН СЕЗІЛДІ

Ғ.Мүсірепов театры классиканы жаңаша қырынан көрсетті

Дана
САДЫРҚАН

Ғабит Мүсірепов атындағы Қазақ мемлекеттік академиялық балалар мен жасөспірімдер театрында Антон Чеховтың «Шие бағы» пьесасы желісі бойынша сахналанған спектакльдің премьерасы өтті.

Жанат Хаджиев атындағы эксперименталдық сахнадағы қойылым – дарынды режиссер Рача Махатаевтің сахналауымен заманауи көзқараспен қайта жаңғыртылған классика.

– Өткізген тренинг аясында қойылым актерларын бірден таңдап алдым. Пьесаны қысқартып, екі ай дайындалдық. Композитор Ярослав Жуковтың әуендері ерекше көңіл күй сыйлады, пластикалық режиссер Анастасия Четюхина актерлердің қозғалысына жан бітірді, ал суретші Ксения Бадрова көрермен мен қойылымның бір таныста болуын қолға алды. Бастапқыда әртістерді таңдап алып, олардың басы біріккен сәтте «Шие бағын» қоюды жоспарладық. Қойылымдағы негізгі идея – өмірдегі адамның шарасыздығы, өлімнің – трагедия да, азап та емес екенін ұғындыру, – деді режиссер.

«Шие бағы» – адамның ішкі мұңы мен өмірдің өткінші тұстарын суреттейтін терең философиялық туынды. Қойылым – өткен мен жаңашылдыққа қадам басу арасындағы күресті сипаттайды. Әсіресе, зырғыған уақыт пен мен өзгеріс заңдылығына мойынсұну, адамның тағдыр жолындағы дәрменсіздігі тереңінен қаузаланды. Өмір мен өлімнің, шындық пен елестің арасындағы нәзік шекараға ой жүгіртіп, мәңгіліктің мәнін іздеуге жетелейтін туынды көрерменнің көңілінен шықты.

Шетелдік мамандар бұл бастама арқылы сенім мен ынтымақтастыққа негізделген өзара әрекеттестікті дамыту баланың тұлғалық өсуіне, әлеуетін ашуға және рухани-адамгершілік құндылықтарды қалыптастыруға зор ықпал ететінін атап өтті.

Бұл бастама мектепке дейінгі тәрбие арқылы ұлттық мәдениет пен рухани құндылықтарды дәріптеуді, балалар шығармашылығын

қолдауды және олардың жан-жақты дамуына жағдай жасауды, халықаралық деңгейде мәдени және білім беру байланыстарын нығайтуды көздейді. Осындай іс-шаралар Алматы қаласының білім беру кеңістігінде жаңа серпін беріп, мәдениет пен тәрбиенің өзара сабақтастығын арттыруға жол ашады.

Конференция соңында қатысушылар №187 бөбекжай-балабақшасы базасында іске асырылып жатқан «Сингапурлық жобалық-тәжірибелік орталықтың» жұмысына жоғары баға берді. Сондай-ақ, Сингапур республикасы мен Алматы қаласының Білім басқармасы арасында ынтымақтастық туралы Меморандумға қол қойылды.

Бетті әзірлеген
Рая ЕСКЕНДІР

СӨЗ СӘУЛЕСІ

«ЖҮРЕГІҢНІҢ ТҮБІНЕ
ТЕРЕҢ БОЙЛА»
Сәтбаевтың студенттері Абайды
жаңа қырынан танытты

Биыл қазақтың ұлы ақыны Абай Құнанбайұлының туғанына 180 жыл толуына орай бұл мерейтой ЮНЕСКО аясында кең көлемде аталып өтуде. Осы айтулы жылды қазақ білімінің қарашаңырағы – Сәтбаев университеті де ерекше атап өтіп, оқу орнының ғылыми кітапханасы мен Қазақстан Жазушылар одағы бірлесе ұйымдастырған «LIBRARY FEST 2025» фестивалімен айшықтады.

Іс-шара Алматы қаласындағы жетекші баспалардың көрме-жәрмеңкесінен басталып, «ЖҮРЕГІҢНІҢ ТҮБІНЕ ТЕРЕҢ БОЙЛА» атты әдеби-сазды кешке ұласты. Ұлы ақын, ғұлама ойшыл, ағартушы Абай Құнанбайұлының 180 жылдық мерейтойына арналған бұл кешке Қазақстан Республикасы кітапханалар қауымдастығының өкілдері, қаладағы ірі баспалар, белгілі өнер қайраткерлері,

ақын-жазушылар, сондай-ақ университеттің студенттері мен ұстаздары қатысты.

Жиынды Қазақстан Жазушылар одағы төрағасының орынбасары, жазушы, Қазақстанның еңбек сіңірген қайраткері, Халықаралық «Алаш» әдеби сыйлығының лауреаты Ғалым Қалибек ашып берді. Ал Қазақстан Жазушылар одағының хатшысы, Қазақстанның еңбек сіңірген қайраткері, Халықаралық «Алаш» әдеби сыйлығының лауреаты, филология ғылымдарының докторы, профессор Қансейіт Әбдезұлы қатысушыларды құттықтап, сөз сөйледі.

– Биылғы фестиваль қазақ руханияты мен әдебиетін ұлықтауға, жастардың шығармашылық әлеуетін қолдауға және кітап оқу мәдениетін насихаттауға бағытталған, – деді Қ.И.Сәтбаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университетінің Басқарма төрағасы – ректоры Мейрам Бегентаев.

Кеш барысында халықаралық конкурстардың лауреаты Мұса Сапарәлі Абайдың «Айттым сәлем, Қаламқас», «Көзімнің қарасы» секілді әндерін орындап, көрермен ықыласына бөленді.

ШЕШІМ

Алматы қаласы мәслихаты шешімін мемлекеттік тіркеу туралы АҚПАРАТ		
Алматы қаласы мәслихатының 2025 жылғы 29 қазандағы №247 шешімі Қазақстан Республикасы нормативтік құқықтық актілерінің эталондық бақылау Банкінің мемлекеттік тізілімінде электрондық түрде 2025 жылғы 4 қарашада №216373 болып тіркелді.		
ШЕШІМ	№247	
«Алматы қаласының аумағында құрылыс салу қағидаларын бекіту туралы» Алматы қаласының мәслихатының 2024 жылғы 25 желтоқсандағы №193 шешіміне өзгерістер енгізу туралы		
Алматы қаласының мәслихаты ШЕШТІ: 1. «Алматы қаласының аумағында құрылыс салу қағидаларын бекіту туралы» Алматы қаласы мәслихатының 2024 жылғы 25 желтоқсандағы №193 шешіміне (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 1797-02 болып тіркелген) мынадай өзгерістер енгізілсін: аталған шешіммен бекітілген Алматы қаласының аумағында құрылыс салу қағидаларында: 12 және 13-тармақтар мынадай редакцияда жазылсын: «12. Талғар трактісінің, Шығыс айналма автожолының (ШААЖ), Әл-Фараби даңғылының, Саин көшесінің, Жандосов көшесінің (Саин көшесінен қала шекарасына дейін) оңтүстігінде орналасқан ғимараттардың параметрлері 25 метрден аспайтын денсаулық сақтау, білім беру, мәдениет және ғибадат объектілерінің құрылысын қоспағанда, құрылыстың барлық түрлері үшін ең жоғары биіктігі он екі метрден аспайтын ғимараттың астындағы жердің орташа жоспарлау белгісінен парапеттің үстіне (шатыр жотасына) дейін, шатырға өрт сөндіру кезінде шығатын ауданы 10 шаршы метрден аспайтын жерді ескерместен, цоколдық қабатты қосқанда үш қабаттан артық емес етіп белгіленуі қажет. Аталған аумақта Бас жоспарға сәйкес көзделген әлеуметтік инфрақұрылым мен туристік кластер объектілерін қоспағанда, көппәтерлі тұрғын үйлер мен тұрғын үй кешендерін салуға, сонымен қатар ауыл шаруашылығын пайдалану үшін нысаналы мақсаты бар жер учаскелерін бөлшектеуге, таулы сөрелер белдеуінде, оның ішінде еңісі 15 градус және одан жоғары алаңдарда ғимараттар салуға жол берілмейді. Жер учаскесінің еңісінің тіктігі, жер бедері мен топырағы туралы деректер геодезиялық түсірілім арқылы айқындалады. Жоғарыда көрсетілген нормалар қолданыстағы параметрлер шегінде жүзеге асырылатын барлық үлгідегі тұрғын үйлерді және кәсіпкерлік қызмет объектілерін қайта жоспарлауға (қайта жабдықтауға, қайта бейіндеуге), реконструкциялауға, жаңғыртуға, күрделі жөндеуге қолданылмайды. 13. Жобалау мен құрылыс тарихи қалыптасқан қала ортасын сақтау қағидатын ескере отырып жүзеге асырылады және Бас жоспарға сәйкес көзделген әлеуметтік инфрақұрылым мен туристік кластер объектілерін және сондай-ақ бұзылған алаңдарды қалпына келтіру шартымен жерасты паркінгерін қоспағанда, тығыз (нүктелі) құрылысқа, соның ішінде қалыптасқан тұрғын үй құрылысы аумағында қосымша әлеуметтік, көлік және инженерлік инфрақұрылымға жүктеме түсіретін күрделі құрылыс объектілерін орналастыруға жол берілмейді».		
2. Осы шешім алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі.		
Алматы қаласы мәслихатының төрағасы	М.ОТЫНШИЕВ.	

ӘДЕБИЕТ ӘЛЕМІ

ЖЫР КЕШІНДЕ ЖОЛЫҒАЙЫҚ!
М.Әуезов атындағы кітапханада ақын
Гүлбақыт Қасеннің шығармашылық кеші өтеді

Қазақ поэзиясының нәзік әлемінде өзіндік қолтаңбасымен танылып жүрген ақын, Қазақстан Жазушылар одағының мүшесі Гүлбақыт Тоқтамқызы Қасеннің шығармашылық кеші өтеді. Іс-шара 8 қараша күні сағат 11.00-де Мұхтар Әуезов атындағы кітапханада (Алматы қаласы кітапханалар жүйесі) ұйымдастырылады. Кештің тақырыбы – «Мен тұратын жердің аты – Сағыныш».

Гүлбақыт Қасен – Жетісу өңірінің тумасы, поэзия мен балалар әдебиетінде бірдей қолам тербеп жүрген талантты автор. Ол І.Жансүгіров атындағы Жетісу университетін, сондай-ақ Ө.Жолдасбеков атындағы Құқық және экономика академиясын тәмамдаған. Еңбек жолын мұғалімдіктен бастап, мемлекеттік қызметте де, әдебиет әлемінде де өзіндік із қалдырған тұлға. Бүгінде ол Жетісу облысы әкімінің бас инспекторы қызметін атқарады.

Ақынның қаламынан туған «Бар-көрнеу», «Біз бақытты баламыз», «Қарашада өмір бар...», «Тамшы-тағдыр» атты кітаптарын да туған жерге тағзым, табиғатқа іңкәрлік, рухани тазалық пен адамгершілік тақырыптары кеңінен көрініс табады. Шығармалары қырғыз, түрік, әзербайжан, орыс және қытай тілдеріне аударылып, шетел оқырмандарына да таныстырылған.

Кеш аясында ақынның өлеңдері оқылып, шығармашылық жолындағы жаңалықтарымен бөлісіп, жаңа туындылары таныстырылады.

Сондай-ақ, әдебиет сүйер қауым, студент жастар мен қала тұрғындары арасында ашық пікір алмасу ұйымдастырылады.

Мұхтар Әуезов атындағы кітапхана ұжымы барша Алматы оқырмандарын ақынның шығармашылық кешіне қатысып, рухани шабытқа бөленуге шақырады.

Алматы қаласы мәслихаты шешімін мемлекеттік тіркеу туралы АҚПАРАТ		
Алматы қаласы мәслихатының 2025 жылғы 29 қазандағы №248 шешімі Қазақстан Республикасы нормативтік құқықтық актілерінің эталондық бақылау Банкінің мемлекеттік тізілімінде электрондық түрде 2025 жылғы 4 қарашада №216379 болып тіркелді.		
ШЕШІМ	№248	
Алматы қаласы мәслихатының кейбір шешімдерінің күші жойылды деп тану туралы		
Алматы қаласының мәслихаты ШЕШТІ: 1. Алматы қаласы мәслихатының кейбір шешімдерінің күші жойылды деп танылсын: 1) «Алматы қаласында тұрғын үй сертификаттарының мөлшері мен оларды алушылар санаттарының тізбесін айқындау туралы» 2021 жылғы 31 мамырдағы №48 (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде №23122 болып тіркелген); 2) «Алматы қаласында тұрғын үй сертификаттарының мөлшері мен оларды алушылар санаттарының тізбесін айқындау туралы» Алматы қаласы мәслихатының 2021 жылғы 31 мамырдағы №48 шешіміне өзгеріс енгізу туралы» 2022 жылғы 8 маусымдағы №140 (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде №28533 болып тіркелген). 2. Осы шешім алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі.		
Алматы қаласы мәслихатының төрағасы	М.ОТЫНШИЕВ.	

Алматы қаласы мәслихаты шешімін мемлекеттік тіркеу туралы АҚПАРАТ		
Алматы қаласы мәслихатының 2025 жылғы 29 қазандағы №249 шешімі Қазақстан Республикасы нормативтік құқықтық актілерінің эталондық бақылау Банкінің мемлекеттік тізілімінде электрондық түрде 2025 жылғы 4 қарашада №216448 болып тіркелді.		
ШЕШІМ	№249	
Алматы қаласында тұрғын үй сертификаттарының мөлшері мен оларды алушылар санаттарының тізбесін айқындау туралы		
«Қазақстан Республикасындағы жергілікті мемлекеттік басқару және өзін-өзі басқару туралы» Қазақстан Республикасы Заңының 6-бабының 2-9-тармағына, «Тұрғын үй қатынастары туралы» Қазақстан Республикасы Заңының 14-1-бабының 2-тармағына, «Тұрғын үй жағдайларын жақсартуға бағытталған мемлекеттік қолдау шараларын іске асыру қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Өнеркәсіп және құрылыс министрінің 2025 жылғы 30 мамырдағы №187 бұйрығына сәйкес, Алматы қаласының мәслихаты ШЕШТІ: 1. Айқындау: 1) Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі бекіткен ипотекалық бағдарлама шеңберінде тұрғын үй сатып алу кезінде ипотекалық тұрғын үй қарыздары бойынша бастапқы жарнаның бір бөлігін жабуға арналған тұрғын үй сертификатының мөлшері 1 500 000 (бір миллион бес жүз мың) теңгеден аспайды; 2) халықтың әлеуметтік осал топтары арасынан тұрғын үй сертификаттарын алушылар санаттарының тізбесі: бірінші және екінші топтағы мүгедектігі бар адамдар; мүгедектігі бар балалары бар немесе оларды тәрбиелеп отырған отбасылар; кәмелетке толғанға дейін ата-аналарынан айырылған жиырма тоғыз жасқа толмаған жетім балалар мен ата-анасының қамқорлығынсыз қалған балаларға; «Алтын алқа», «Күміс алқа» алқаларымен наградталған немесе бұрын «Батыр ана» атағын алған, сондай-ақ І және ІІ дәрежелі «Ана даңқы» ордендерімен наградталған көпбалалы аналар, көпбалалы отбасылар. 2. Осы шешім алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі.		
Алматы қаласы мәслихатының төрағасы	М.ОТЫНШИЕВ.	

БАСПАСӨЗ – 2026

ЖАЗЫЛ ДА, ҰТЫП АЛ!

Құрметті оқырмандар!

2026 жылға баспасөзге жазылу науқаны басталды. «Almaty aqshamy» газетінің редакциясы газеттің тұрақты жазылушыларын, сондай-ақ жаңа жазылушыларды жыл сайынғы «Жазыл да, ұтып ал!» редакциялық конкурсына қатысуға шақырады. Көптеген бағалы сыйлықтар ұтысқа түседі!

Байқауға қалай қатысуға болады?

2026 жылға «Almaty aqshamy» газетіне бір жыл бойына жазылу қажет!

2025 жылдың 25 желтоқсанына дейін жазылу түбіртегінің көшірмесін конвертке «Жазыл да, ұтып ал!» белгісін қойып, редакцияға жолдау керек немесе жазылу түбіртегінің суретін мына WhatsApp-нөміріне 8 707 766 80 00 немесе alatauqparat@gmail.com электронды мекенжайына жолдау қажет.

Редакция мекенжайы: 050022, Алматы қаласы, Шевченко көшесі, 106 А (Масаншы көшесінің бұрышы), №21 бөлме, тел.: 293-08-12, 293-08-25, 293-08-03.

Ескерту! Міндетті түрде өзінің аты-жөні, мекенжайы, ұялы байланыс немесе қалалық телефоны жазылу керек.

Қай жерде жазылуға болады?

Барлық почта бөлімшелерінде «Қазпочта» АҚ, «Агентство «Евразия пресс» ЖШС жазылуға болады.

Сондай-ақ, онлайн Qazpost.kz қосымшасы арқылы да жазылуға болады.

Қызмет тәулік бойы, 24/7 жұмыс істейді.

2026 ЖЫЛҒА БІР ЖЫЛҒА ЖАЗЫЛУ БАҒАСЫ:

Жеке жазылушылар үшін (жазылу индексі 65503) – 10031,52 теңге.
Жеңілдікпен ҰОС қатысушылар, зейнеткерлер, мүгедектер мен көпбалалы аналар үшін (жазылу индексі 95503) – 7391,52 теңге.

Тек қана бір жылға жазылған жазылушылар қатысады!

Ұтыс ойынын өткізу бойынша қосымша хабарлаймыз. Ұтыс ойыны «Almaty aqshamy» газетінің редакциясында байқау комиссиясы мүшелерінің және тәуелсіз байқаушылардың қатысуымен өтеді. Ұтыс ойыны жеңімпаздарының аты-жөндері таяу арадағы газет нөмірінде жарияланатын болады.

Құрметті жазылушылар, сәттілік тілейміз!

Анықтама бойынша: 8 (727) 293-08-12, 293-08-25, 293-08-03.

ҚР АТА ЗАҢЫ

АТА ЗАҢ: МЕМЛЕКЕТ ІРГЕТАСЫ ЖӘНЕ ҚҰҚЫҚ КЕПІЛІ

1995 жылдың 30 тамызы күні – Тәуелсіз Қазақстан тарихындағы бетбұрыс жасаған күн. Дәл осы күні жалпыұлттық референдумда ел халқы өз таңдауын жасап, қолданыстағы Конституцияны қабылдады. Бұл жай ғана жаңа заңдар жинағын таңдау емес еді; бұл – егемендікті бекіткен және демократиялық құрылыстың негізін қалаған ұлт дамуының болашақ жолын айқындау болды.

Бүгінде Қазақстан Республикасының Конституциясы – бұл тек жоғары заңды күші бар құқықтық құжат қана емес. Бұл – азамат, қоғам және мемлекет арасындағы қарым-қатынасты анықтайтын қоғамдық келісім.

Құқықтар мен бостандықтар кепілі

Ата Заң алғашқы жолдарынан бастап елдің ең қымбат қазынасын жария етеді. **1-бапта:** «Қазақстан Республикасы өзін демократиялық, зайырлы, құқықтық және әлеуметтік мемлекет ретінде орнықтырады, оның ең қымбат қазынасы – адам және адамның өмірі, құқықтары мен бостандықтары» деп жазылған.

Бұл қағида – жай ғана декларация емес. Ол бүкіл құқықтық жүйеге бағыт-бағдар береді. Конституция: өмір сүру, сөз бостандығы, діни сенім, білім алу, денсаулық сақтау және әлеуметтік қамсыздандыру сияқты негізгі құқықтарға кепілдік береді. Ол әрбір қазақстандықтың әлеуметтік жағдайына, ұлтына немесе наным-сеніміне қарамастан, оның мүддесін қорғайтын қалқан болып табылады.

Мемлекеттілік қаңқасы

Конституция – бұл Қазақстан мемлекеттілігінің бүкіл ғимараты сүйеніп тұрған іргетас. Ол **биліктің бөліну қағидатын** үш тармаққа нақты бөледі:

- 1. Заң шығарушы (Парламент):** Заңдар қабылдайды, бюджетті қалыптастырады.
  - 2. Атқарушы (Үкімет):** Заңдардың орындалуын қамтамасыз етеді және экономиканы басқарады.
  - 3. Сот:** Сот төрелігін жүзеге асырады және азаматтардың құқықтарын қорғайды.
- Ата Заңда бекітілген бұл тепе-теңдік – биліктің бір қолға шоғырлануына жол бермей, саяси жүйенің тұрақтылығын қамтамасыз ететін тежегіш әрі тепе-теңдік тетігі.

Уақыт талабына жауап

Тірі құжат тоқырауға ұшырай алмайды. Қазақстан Конституциясы жаңа сын-қатерлер мен қоғамның сұраныстарына бейімделе отырып, өзінің өміршендігін дәлелдеуде.

Соңғы бірнеше жыл одан әрі демократияландыруға және құқықтық институттарды нығайтуға бағытталған маңызды конституциялық реформалармен есте қалды. **2022 жылғы республикалық референдум** маңызды оқиға болды, оның нәтижесінде елеулі түзетулер енгізілді.

Бұл өзгерістер Президенттің өкілеттігін шектеуге, Парламент пен мәслихаттардың рөлін күшейтуге, сондай-ақ құқық қорғау тетіктерін жаңғыртуға қатысты болды. Егер азаматтар қолданыстағы заңдар өздерінің конституциялық құқықтарына қайшы келеді деп санаса, оларға өз құқықтарын қорғаудың тікелей құралын ұсынған **Конституциялық Соттың қайта құрылуы** маңызды қадам болды.

Бірлік пен жауапкершілік рәмізі

Конституция – заңгерлерге арналған құрғақ мәтін ғана емес. Бұл – өз жерінде ортақ тағдырмен біріккен Қазақстан халқының бірлігінің рәмізі.

Ата Заңды білу және құрметтеу – бұл тек мемлекеттік органдардың міндеті емес, сонымен бірге әрбір азаматтың парызы. Өйткені, тұрақты дамудың, қоғамның өркендеуінің және ертеңгі күнге деген сенімділіктің кепілі дәл осы конституциялық нормаларды сақтауда жатыр. Конституция бізге құқықтар береді, бірақ орнына жауапкершілікті – өзіміз, отбасымыз және еліміз үшін жауапкершілікті талап етеді.

М.Е.АЗАМАТ,
Алматы қаласы бойынша қазынашылық департаменті мемлекеттік бюджетті атқару басқармасының бас маман – бас қазынашысы.

ПРОКУРАТУРА

АТЫ, ТЕГІ ЖӘНЕ ӘКЕСІНІҢ АТЫН ӨЗГЕРТКЕН ТҰЛҒАЛАРДЫҢ ЕСЕБІ

Соңғы кездері бұрын соттылығы бар азаматтар тегін, атын және әкесінің атын өзгертулері көбейіп кетті.

Қазақстан Республикасының Заңдарына сәйкес, әрбір анықтамалық деректерді өзгерткен азамат Құқықтық статистика және арнайы есепке алу жөніндегі комитетінің (*бұдан әрі – Комитет*) «Талдау орталығы» автоматтандырылған ақпараттық жүйесі (*бұдан әрі – ТО ААЖ*) арқылы тексеріліп, бұрын соттылығы бар азаматтардың жаңа деректері бұрынғы деректерімен біріктірілетіндігі түсіндіріледі.

Жаңа және бұрынғы деректерді біріктіру бойынша ақпарат төмендегідей баяндалады:

Қазақстан Республикасы Бас Прокурорының 2018 жылғы 27 ақпандағы №29 бұйрығымен бекітілген, «Қылмыстық құқық бұзушылықтар жасаған, қылмыстық жауаптылыққа тартылған және тартылатын адамдарды арнайы есепке алуды және ұстап алынған, күзетпен ұсталатын және сотталған адамдарды дактилоскопиялық есепке алуды жүргізу, пайдалану және сақтау қағидаларының» (*бұдан әрі – Қағида*) 63-тармағына сәйкес, адамдар анықтамалық деректерін өзгерткен кезде ішкі істер органдарының көші-қон қызметі бөлімшелері әр айдың 15 және 30 күндеріне қарай, Комитеттің аумақтық органдарына осы Қағидалардың 14-қосымшасына сәйкес нысан бойынша «Анықтамалық деректерінің (*тегін, атын, әкесінің атын (ол болған кезде), ұлтын, жынысын,*

туған күнін мен жерін) ауысу себебімен жеке басты куәландыратын құжаттарды алмастыру мәселесі бойынша ішкі істер органдарына жүгінген азаматтар туралы мәліметтерді» ұсынады.

Комитеттің аумақтық органының қызметкерлері бұрын қылмыстық жауапкершілікке тартылған немесе тартылатын тұлғалардың жеке деректеріндегі өзгерістер туралы ақпаратты анықтау/түсіндіру кезінде оларды ТО ААЖ-да тексереді.

Егер ТО ААЖ-да бұрын қылмыстық жауапкершілікке тартылған немесе тартылатын тұлғаның жаңа және бұрынғы жеке деректері бар алфавиттік тіркеу карталары болса, Комитеттің аумақтық органы ақпаратты алфавиттік тіркеу картасының реквизиттері **«басқа жеке деректері бар»** арқылы біріктіреді.

Бұрын қылмыстық жауапкершілікке тартылған немесе қылмыстық жауапкершілікке тартылатын тұлғаның жаңа жеке деректері бар ТО ААЖ-да алфавиттік тіркеу карталары болмаған жағдайда, Комитеттің ТО ААЖ-дағы аумақтық органы «функционалдық» арқылы ақпаратты енгізеді, «OnLine GBD FL» арқылы тексеру және ЖСН толтыру арқылы «бастапқы енгізу» бөлімінде басқа жеке деректерді қосады.

Ф.Б.СПАНҚҰЛОВА,
Комитеттің Алматы қаласы бойынша департаментінің қылмыстық саладағы құқықтық ақпаратты қалыптастыру бөлімінің аға прокуроры.

ХАБАРЛАНДЫРУ

Құрметті аудан тұрғындары!

2025 жылы 11 қараша, сағат 9.00-ден 11.00-ге дейін Алматы қаласы, Абылай хан көшесі, 20 мекенжайындағы «№147 гимназия» КММ-де Алмалы ауданының әкімі А.Н.Шамшиннің халықпен кездесуі өткізіледі.

Жиынға қалалық Мәслихат депутаттары, Қоғамдық кеңес мүшелері, прокуратура қызметкерлері және аудандық басқарма өкілдері қатысады.

Тұрғындардың өзекті толғандырған мәселелері бойынша ұсыныстарын жинау әлеуметтік желілер Instagram – akimat_almary, Facebook – akimatalmaly, Telegram – almalyaudany, Алмалы ауданы әкімі аппаратының WEB сайты және 313-31-08, 313-31-12 телефондары арқылы жүргізіледі.

КӨҢІЛ АЙТУ

Алматы қалалық Ардагерлер кеңесі белгілі мемлекет және қоғам қайраткері, ардагерлер қозғалысының белсендісі Қуаныш Сұлтанұлы Сұлтановқа жұбайы

Бейбіт ДӘУЛЕТБАҚҚЫЗЫНЫҢ

қайтыс болуына байланысты қайғысына ортақтасып, көңіл айтады.

Бас директор –

Ержан ҚАЛЫМБАЙҰЛЫ

Қабылдау бөлмесі:

тел: 293-08-03.

Бас директордың орынбасары –

Абдухалил ЖАЛИЛОВ

тел: 293-08-03 (ішкі 102).

Бас директордың шығармашылық жөніндегі орынбасары –

Гүлжазира СЕЙДАХМЕДОВА

тел.: 293-04-28.

Бас редактордың міндетін уақытша атқарушы –

Есхат БОЖАН

тел: 293-52-24.

Бас редактордың орынбасары –

тел: 293-52-36.

Жауапты хатшы –

Серік ЖҰМАБАЕВ

тел: 293-52-43.

Жаңалықтар мен ақпарат бөлімінің редакторы –

Рая ЕСКЕНДІР

Қала тынысы бөлімінің редакторы –

Нұржамал ӘЛІШ

Шаһар шаруашылығы және тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық бөлімінің редакторы –

Құралай ИМАНБЕКҚЫЗЫ

тел: 293-52-36.

Коммерциялық директор –

Қуаныш ДЮСКАЛИЕВ

тел: 293-08-12. E-mail:

rekalatauqparat@gmail.com

Жарнама және тарату бөлімі. E-mail:

rekalatauqparat@gmail.com

тел: 293-08-25

Шығармашылық даму жөніндегі кеңес

Кеңес төрағасы –

Олжас СҮЛЕЙМЕНОВ

Кеңес мүшелері:

Сағымбай ҚОЗЫБАЕВ,

Сейітқазы МАТАЕВ.

ГАЗЕТТІ ЖЕТКІЗУ БОЙЫНША ШАҒЫМДАР БОЛСА...

«Қазпошта» АҚ Алматы почтамтына:

8 777 078 53 48, 8 747 204 19 70

телефоны арқылы сағат 9.00-ден

18.00-ге дейін хабарласыңыз

Almaty AQSHAMY

Республикаға тарайтын қоғамдық-саяси қалалық басылым.

Меншік иесі:

«Alatau Aqparat» ЖШС.

E-mail:

alatauqparat@gmail.com

Мекенжайымыз:

Индекс: 050022.

Шевченко көшесі, 106 А.

Газет аптасына 2 рет, сөйсенбі және жұма күндері шығарылады.

Нөмірдің таралымы – 13 260 дана (жұма)

Кезекші редактор – Құралай ЖҰМАДІЛОВА

Газет "Қазақстан Республикасы Мәдениет және ақпарат министрлігінің Ақпарат комитеті" республикалық мемлекеттік мекемесінде тіркелген.

Тіркеу туралы № KZ17VPY00085956

күәлігі 19.01.2024 жылы берілген.

Газет «Almaty aqshamy» -ның компьютер орталығында теріліп, беттелді.

Суреттердің сапасына редакция жауапты.

Жарнама мәтініне жарнама беруші жауап береді.

Автордың мақалалары редакция көзқарасын білдірмейді.

Газет «Алматы-Болашақ» АҚ-да басылды. 050026, Алматы қаласы, Мұқанов көшесі, 223 В.

Тел.: 8 (727) 378-40-08, 378-42-00

Оффсеттік басылым, көлемі 2 баспа табақ.

«Almaty aqshamy» газеті «AIR ASTANA» әуе компаниясының бизнес-класс бортында және «Жолаушылар тасымалы» АҚ пойыздарындағы жолаушыларға қолжетімді.

Суреттерді түсірген Самат Құсайынұлы

МӘДЕНИЕТ ЖӘНЕ ҚОҒАМ

МЕЙІРІМГЕ ТОЛЫ МЕРЕЙЛІ АЙ

Қариялар поэзия оқып, рухани кеш ұйымдастырды

Қарттар айлығы аясында Алматы қаласында 25 іс-шара ұйымдастырылып, оған 2500-ден астам адам қатысты. Сонымен қатар, бар ғұмырын елдің дамуына, жастар тәрбиесіне және отбасы құндылықтарын нығайтуға арнаған жандар үшін арнайы 10 ауқымды іс-шара өткізілді.

Солардың бірі – Алматы қалалық Жұмыспен қамту және әлеуметтік бағдарламалар басқармасының «Белсенді ұзақ өмір сүру» орталығы ұйымдастырған «Белсенді ұзақ өмір: тәжірибе және мүмкіндік» атты халықаралық форум. Форумға еліміздің өзге өңірлерінен келген өкілдермен қатар, шетелдік меймандар мен қоғамдық бірлестіктердің мүшелері қатысты.

Іс-шара барысында әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық универси-

тетінде панельдік талқылау өтті. Сондай-ақ, сәндік-қолданбалы өнер мен кескіндеме көрмесі ұйымдастырылып, шеберлік дәрістері мен шығармашылық қойылымдар ұсынылды. Қатысушылар үшін Алматы мен Есік қаласындағы музейлер мен көрікті орындарға экскурсия да ұйымдастырылды.

Айлық аясында «Белсенді ұзақ өмір сүру» орталығының Медеу аудандық бөлімшесі «Қарттарым – асыл қазынам» атты поэзиялық кездесу

өткізді. Онда аға буын өкілдері мен шығармашылық ұжымдар өлең оқып, музыкалық композициялар орындады. Сонымен қатар, БҰҰ мен Орталық Азия елдерінің қатысуымен өткен халықаралық семинарда маңызды әлеуметтік мәселелер талқыланды.

Медеу ауданы Ардагерлер кеңесінің қолдауымен Оқушылар сарайында өткен концерт те қарияларға көтеріңкі көңіл күй сыйлады. Ал «Art Galaxy Alma Ata» галереясында ашылған «Біздің Қазақстан» атты кескіндеме және бейнелеу өнері көрмесіне қарт суретшілердің 100-ге жуық еңбегі қойылды. Көрме 17 қарашаға дейін жалғасады деп жоспарланған.

Сондай-ақ, орталық бөлімшеде

өткен «Өркенде, қазақ халқы!» атты мерекелік іс-шараға зейнеткерлер мен қаланың белсенді тұрғындары қатысты.

Қарттар айлығының қорытындысы ретінде «Конкордия» студенттік театры ғимаратында жыл сайын дәстүрлі түрде өтетін «Ұзақ өмір сүру фестивалі» ұйымдастырылды. Бұл фестиваль Алматы қаласындағы Қарттар айлығының жоғары деңгейде өткенін айшықтап, мемлекет пен қоғамның аға буынға деген айрықша қамқорлығын тағы бір мәрте көрсетті. Бір сөзбен айтқанда, Алматыда өткен іс-шаралар ұрпақтар сабақтастығын нығайтып, бірлік рухын бекемдей түсті.

ӨНЕРГЕ ҚҰШТАР ӨМІР

Ардагерлер белсенділігі жастарға үлгі

Әлем халқы жыл сайын сары-ала күздің алғашқы күні – 1 қазанда Халықаралық қарттар күнін атап өтеді. Ал Қазақстанда бұл мейірімге толы мереке бір ай бойы жалғасып, ардагерлер мен зейнеткерлерге ерекше құрмет көрсетіледі. Қарияны қадірлеу, үлкенді сыйлау – халқымыздың ең асыл дәстүрлерінің бірі әрі мемлекетіміздің басты бағыттарының бірі болып табылады.

Бүгінде ел саясатында қарттарға қамқорлық көрсету, олардың өмір сүру сапасын арттыру, бос уақытын тиімді ұйымдастыру, шығармашылық әлеуетін дамыту және қоғамның белсенді өміріне тарту мәселелері айрықша назарда тұр.

Міне, осы орайда Алматы қаласының Жетісу ауданы биыл да Қарттар айлығын жоғары деңгейде, зор ықыласпен атап өтті. Ауданның әлеуметтік салаға жауапты мекемелері қарияларға 376 мыңнан астам қызмет түрін көрсетіп, барлық орталықтарда «Ашық есік» күндері ұйымдастырылды.

Жалпы, өзге өңірлермен салыстырғанда Алматы қаласының зейнеткерлері ерекше белсенді. Соңғы жылдары егде жастағы азаматтардың қоғамдық өмірге араласу белсенділігі айтарлықтай артып келеді. Бұл үрдіс қоғам үшін де, қарттардың өздері үшін де пайда-

Суретті түсірген Самат Құсайынұлы

лы. Себебі, мұндай белсенділік олардың денсаулығына, әлеуметтік әлеуетіне және өмір сапасының жақсаруына оң әсер етеді.

Жетісу ауданындағы қариялар аудандық Ардагерлер кеңесінің бастамасымен йога, айкуне, скандинавиялық жүріс және емдік дене шынықтыру сабақтарына белсене қатысады. Сонымен қатар, зейнеткерлер геронтолог-дәрігерлерден, психолог-кинезиологтардан және заңгерлерден кеңес алады. Ардагерлерге би, бейнелеу өнері,

қолөнер, дұрыс тамақтану мәдениеті бойынша шеберлік сабақтары өткізіледі.

Қариялардың хор, шахмат және тоғызқұмалақ үйірмелеріне қатысуы дәстүрге айналған. Тіпті, шет тілдерін меңгеруге деген құлшыныстары да ерекше. Қазір көптеген зейнеткерлер ағылшын және қазақ тілдерін үйреніп, смартфон мен компьютерлік сауаттылық курстарынан өтуде. Мұның барлығы – өмір бойы үйрену қағидатының нақты көрінісі.

Сондай-ақ, қарияларға гарден-терапия, есте сақтау қабілетін дамытуға арналған арнайы жаттығулар мен қызметтер көрсетіледі. Бұл – егде жастағы адамдар үшін өте маңызды бағыттардың бірі.

Қарттар айлығы аясында бұл жұмыстар тіпті жандана түсті. Ардагерлер кеңесінің бастамасымен таңымал тұлғалармен кездесулер, әлемдік мұражайларға виртуалды экскурсиялар, қалалық саяхаттар ұйымдастырылып, қатысушылар ризашылығын білдіруде.

– Қарттар айлығы аясында зейнеткерлер үшін түрлі мерекелік іс-шаралар мен шығармашылық көрмелер өтті. Меніңше, Алматыда белсенді азаматтар көп. Ал Жетісу ауданының қариялары тіпті ерекше. Олар «қартайдым» деп қарап отырмайды. Аудан мектептерінде өткен іс-шаралардың барлығына қатысып, жастармен етене араласады. Мәселен, №2, №103 және №108 мектеп ұжымдары ардагерлермен кездесулер өткізіп, концерттік бағдарламалар ұсынды. Бұл – жас ұрпақтың үлкенге деген құрметінің айғағы. Мемлекет тарапынан да үлкен қолдау көрсетілуде. Түсінік білгенге қарттық – адамның ең асыл кезеңі, – дейді Жетісу аудандық Ардагерлер кеңесінің төрайымы Тамара Мұхтарханқызы.

Қорытындылай келгенде, қарттарды құрметтеу – қоғамның мәдени деңгейін көрсететін өлшем. Ал Алматыдағы бұл бағыттағы бастамалар өзге өңірлерге үлгі боларлық тәжірибеге айналып отыр.

Бетті әзірлеген
Рая ЕСКЕНДІР.